

Naujienu Antroji Dalis

NR. 617

CHICAGO LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XVIII METAI

VILKAVIŠKIS IR JO APYLINKĖS

1961 m. "Naujienu" 276 ir 290 numeruose p. Pustapėdis gražiai aprašė man gerai žinomas vietas: Vilkaviškį, Kybartus, Alvitą ir k. Tuos straipsnius įdomiai perskaičiau ir noriu kai ką paryškinti.

Tose vietovėse, kur dabar yra Vilkaviškis ir gretimi miesteliai, senovėje augo didžiuliai miškai. Kaip rašoma Lietuvos istorijoje, tais miškais prisidengdami kryžiuočiai žygiuodavo į Kauną ir į kitas vietas. Vilkaviškio miškai buvo šėšūnų kryžiuočių pagrindinio kelio nuo Karaliaučiaus, pro pro Istrutį, Gumbinę ir Stalupenus. Ilgainiui tuose miškuose pradėjo kurtis kaimai, iš kurių vėliau išaugo miestai ir miesteliai. Apie 1536 m. prie Šešupės įsikūrė Pilviškių miestas. Kur šiandien yra Vilkaviškio miestas, ten buvo neįsibrendamos girios, kuriose staugė gaujos vilkų. Matyti, ryšium su tuo ir vietovė buvo pavadinta Vilkaviškis. Miestas išaugo iš Vilkaviškio parapijos, kuri 1744 m. turėjo 54 kaimus. Karalius Jonas Kazimieras 1660 m. vietovei suteikė miesto teises. 1697 m. Augustas II tas teises patvirtino, suteikdamas miestui herbą — mėlyname dugne tamsiai raudona lelija. 1866 m. Vilkaviškio miesto administraciniai priskirtas Suvalkų gubernacijai.

Iš Kauno į Virbalį geležinkelis praveistas apie 1870 metus. Jis buvo vedamas atokiai nuo miesto, matyti, paliekant vietos jiems išsiplėsti. Nuo Pilviškių miesto į stotį yra apie 2 km. O nuo Vilkaviškio miesto geležinkelis yra daug toliau, rodos, bus 4—5 km. Tokiam pat atstume nuo miesto yra ir Virbalio stotis. Vilkaviškio gelež. stotis yra Didžiųjų Selvių kaime. Bet žmonės paprastai vadindavo Šelmių stotis. Nepriklausomos Lietuvos laikais šitas tarmiškias pavadinimas nebuvo vartojamas nė raštuose, nė kalboje, ir visiems buvo žinomas pavadinimas-Vilkaviškio geležinkelio stotis.

Vilkaviškis buvo sujungtas plentais: su Marijampole-23 klm.; su Kybartais-20 klm.; su Sakiais (pro stotį) — 45 klm. Miestas stovi trijų upių: (Šeimenos, Vilkaujos ir Kąstinės) santakoje.

Virbalio geležinkelio stotis yra Kybartų mieste. Kokio didumo buvo Kybartai ir Virbalis, kai tiesė geležinkelį, nežinau. Tik iš išvaizdos buvo galima atskirti, kad Virbalis yra senas miestas, o Kybartai-naujas. Geležinkelio stotis, nors ji ir buvo Kybartų mieste, bet oficialiai vadinosi Virbalio gelež. stotis. Ten pat esanti muitinė, taip pat oficialiai, buvo vadinama-Virbalio muitinė.

Tiek Vilkaviškis, tiek ir Virbalis nepajėgė išsiplėsti, kad galėtų pilnai susijungti su geležinkelio stotimis.

Alvitas buvo garsus šv. Onos

12 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 26, 1962

atlaidais ir Gauronskio dvarais. Liaudies sukurtose dainose taip sakoma: "Alvito slauvas miestelis, aplink jį didis dvarelis. Vidur ežerelis, čystras vandenėlis." Toliau dainoje paliečiami ir Gauronskiai: "Netoli bažnyčios stovi brangi koplyčia. Gauronskiai kavoti, vardai drukavoti." (Kartoju iš aminties).

Alvito šv. Onos atlaidus žinojo ne tik Suvalkija, bet ir visos Lietuvos karabelninkai ir ubagai. Tikrai jų daug susirinkdavo. Ir rinkdavosi gana iš anksto, nes savaitę prieš atlaidus jau būdavo užimtos visos geriausios ir pelningiausios vietos. Susirinkdavo ne vien tik ubagai, bet ir ubagais apsimečius įvairūs sukčiai ir žmonių išnaudotojai. Ir man teko matyti, kai vieną "ubagą" policija ištempė iš gužtos. Mat, norėdamas suminkštinti žmonių širdis, vieną koją jis įkasė į žemę, simuliuodamas, kad jį nupiauta. Bet kai policija pačiupo, tai kaip kelmą su šaknimis išlupo. O kai išlupo, tai atsirado ir antra koja.

Atsimenu, pirmą kartą rusams okupavus Lietuvą, per šv. Onos atlaidus Alvite buvo suruoštas politinis mitingas. Grojo buvusio Alvito šaulių būrio orkestras. Baigus mitingą, komunistai iškėlė kumščius į viršų ir sukomandavo griežti komunistų partijos himną. Bet buv. šauliai atsisakė griežti jų himną. Komunistai liai ne juokais iširdo, bet esant didėlei žmonių miniai, neišdriso pavartoti jėgą.

1942 m. Alvite atlaidai praėjo kaip visada. Tik žymiai mažiau buvo ubagų, o karabelninkų tai visiškai nebuvo. Vienoj vietoj pastebėjau susispietusį nemažą būrį žmonių, kurie kažkuo įdomavosi. Prisigraudau arčiau. Žiūriu, — ugi vokiečių kareivis, pasitiesęs, ant žemės miling, prikroves žibučių, — blizgučių, siūlo pirkti. Linksmai nusišypsojau ir pagalvojau, — ot, tai tau ir nau-

Fenomenali atmintis

Publika buvo sužavėta. Naujos programos svarbiausiąją dalį sudarė garsaus profesoriaus Porfirio Masculini pasirodymas. Profesorius atvyko prieš dvi valandas, išsimaudė, susišukavo savo gražią juodą barzdą ir kaip tik laiku atvažiavo į teatrą.

Profesorius paprašė padiktuoti jam porą tuzinų dešimčiaženklų skaičių. Jis surašė juos vieną po kitu lentoje, atsigrižo ir pakartojo visus nuo viršaus iki apačios, nuo apačios iki viršaus. Jis be klaidų nurodė kiekvieną skaičių pagal reikalavimą: trečiajį iš viršaus, septintąjį iš apačios, dvyliktąjį iš viršaus ir t. t.

Dvidešimt ponių pasakė savo vardus ir pavardes, gimimo da-

josios Europos kūrėjas.

Alvito ežeras nedidelis, bet gražus ir atlaidiu metu daug ką viliodavo pasimaudyti. Bet beveik kiekvienais metais per šv. Onos atlaidus kas nors jame nuskędavo (prigerdavo). Taigi, aukas visi imdavo.

Be p. Pustapėdžio paminėtų, dar nemaži šv. Onos atlaidai buvo ir Pajavyonyje. Skirtumas tik tas, kad Pajonyje atlaidai būdavo keliami į sekmadienį, o Alvite visada būdavo rugpiučio 26 d. nežūrint, ar tai buvo sekmadienis, ar darbo diena. — V. V.

tas ir adresus. Visa tai įvyko labai greitai, ir profesorius — ir dar po dešimties minučių pertraukos — kiekvienam pasakė vardą, pavardę, gimimo datą ir adresą.

Penkiaženklų, šešiaženklų, net devyniaženklų skaičių daugybą profesorius atlikinėjo žaibo greičiu.

Pagaliau profesorius paprašė parinkti puslapį iš telefonų knygos ir, greitomis perskaitęs, iš eilės pakartojo pavardes, adresus ir telefonų numerus.

Tai buvo visiškias profesoriaus friumfas, publika plojo, kaip pasiutus.

Po pusvalandžio taksio šoferis išsižiojęs stebėjosi ponu juoda barzda, kuris iš eilės išvardino visų netoli stoties esančių viešbučių pavadinimus, bet jokiū būdu negalėjo atsiminti, kuriame iš jų jis apsisostojęs: iš fenomenalios atminties profesoriaus galvos dingo be pėdsako jo viešbučio adresas.

Vertė E. J.

Jeigu nori sužinoti naujais ir tikriausias žinias, kas dedasi pasaulyje ir okupuotoje Lietuvoje — skaityk dienraštį "Naujienas".

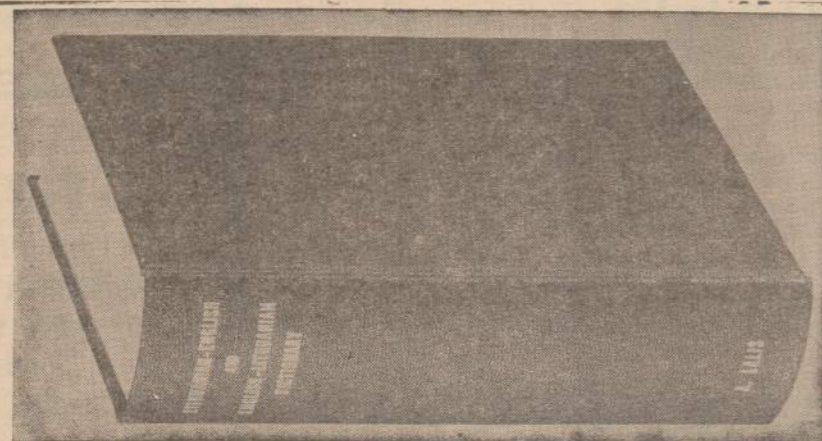
Galima įsigyti naujai išėjusią Amerikos lietuvio K. B. Kraučiuo knyga SIAURUOJU TAKELIU

178 dideli puslapiai, daug paveikslų.

Autorius labai vaizdžiai aprašinėja savo gyvenimą. Ypač įdomi yra jaunatvė, susitikimas su stipresniais lietuvišiais dainininkais, Lietuvos parapijų bei Amerikos lietuvių chorai ir kasdieninis šeimos gyvenimas. Knyga galima įsigyti pas patį autorių, parašius jam į Daynard Drive, Canton, Conn., arba NAUJIENOSE, pasiuntus joms \$2.00 čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted St., CHICAGO 8, ILLINOIS

GERIAUSIAS ANGLŲ KALBOS ŽODYNAS

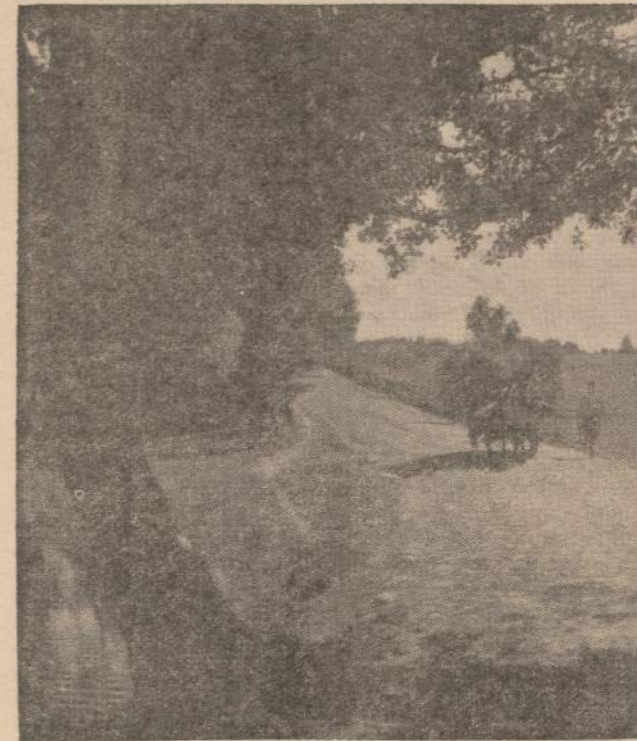

A. Lallo Angliškai-lietuviškas ir Lietuviškai-angliškas žodynas yra plačiausias apimties ir praktiškiausias iš visų iki šiol išėjusių žodynų.

Kito tokio plataus ir išsamaus žodyno artimu laiku nenumatoma išleisti. 1256 psl. Abi dalys vienoje knygoje, įristas stipriuose kietuose viršeliuose Kaina \$14.

Siųskite čekį arba money orderį:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois

Pirmasis šienelis

J. PRONSKUS SENIAUSIOS ISTORIJŲ KNYGOS ISTORIJA

Žydų ir krikščionių Biblijos raida nuo Akmens godynės iki Atomo amžiaus

Amerikos Biblijos Draugija 1962 metams paruošė daugiau negu \$5,000,000 šamata. Ši draugija, į kurią įeina 55 protestantiškos tikybos, per dvejus metus išdalino visame pasaulyje apie 50,000,000 egzempliorių Biblijų.

Britų Biblijos Draugijos žiniomis, Biblija ištisai ir iš dalies yra išversta į 1,500 kalbų pasaulyje. Naujaisiais ji išversta į Diola kalbą, kurią vartoja apie 250,000 senegaliečių Afrikos vakariniam pakraštyje.

Nuo molio plokštelių iki Long Play plokštelių

Biblija buvo pirmoji knyga, kurią 1454 metais išleido Jonas Gutenbergas. Jis tik prieš kelis metus buvo išradęs knygoms spausdinti mašiną ir raides. Ji ir šiandien tebėra didžiausiu tiražu leidžiama knyga. Biblija turi viso 773,746 žodžius, yra pilna kontrastų ir priešgynybių, vieną laikoma senovės klajoklių tautelės istorija, nuostatų ir literatūros rinkiniu; kitą laikoma atgamtinu išminties kūriniu, paties Dievo užrašytu ar padiktuotu žodžiu. Ji yra visų pigiausia ir visų brangiausia knyga, mokama nuo vieno cento iki daugiau negu milijonų dolerių už vieną kopiją, žiūrint kokios laidos, — 1454 metų ar 1962 metų.

Biblija palaiddais užrašais pradėta "rašyti" žiloje senovėje, ant molio plytelių, medžio žie-

vės, papyruso (augalų lapų), odos, pergamento, pagaliau ant popieriaus, o mūsų komercinėje aviacijos godynėje jos saukiniai iš lėktuvų garais ir dūmais išrašomi dauose, iškalami metale, ir akmenyje, išdrožinėjami medyje, skelbiami didžiulėse paplėčių reklamų lentose ir įgraviruojami mikroskopiniais įrašais špilų galvutėse. Biblija akliems spausdinama apčiuopiamuoju Braille šriftu, laukiniams skelbiama džiunglių "tom-tom" būgnais, transliuojama per radiją ir TV. Negana to — kaip "Kalbamoji Biblija" ji yra įgrotą 169 ilgo grojimo (LP) plokštelėse, kurios kaštuoja \$169 ir jos išklaudyti nuo pradžios iki galo reikia be pertraukos klausytis 125 valandas laiko!

Biblijoje gali pasimokyti gero ir blogo

Biblija yra tipinga žmonių būties istorija, kurioje gausu taikos ir meilės vaizdų, bet taip pat apstu krauju varvančių ir karo perkūnais bildančių žiaurumo scenų. Biblijoje yra tokių žiaurių barbariškumo ir nežmoniškumo pavyzdžių, kad ankstybieji krikščionių misionieriai apie 350 metus po Kristaus, versdami ją į gotų kalbą, sąmoningai išleido neišvertę vadinamųjų "Karalių Knygų". Karingi ir žiaurūs gotai, kurie buvo užkariavę ir sunaikinę

(Tęsinys 3-me psl.)

Dienu Skeveldros

1. Gavęs (į rankas) "Europos Lietuvių" visada "užkliūnu" (ir pabūnu) Tavo Jono "Kasdieniškos smulkmenose". Štai "E. L." Nr. 15 rašoma apie Italijoje išėjusią dabartinės literatūros enciklopediją. Ja pasidžiaugė ir "Pergalė". Mat, ir Tilytis, ir Cvirka, ir Mieželaitis, ir Širvyas. Beje, "Draugo" kultūros priede irgi buvo guodžiamasi (ar ne ta pačia?) enciklopedija. Girdi, Lenino (buv. Stalino) premijos laureatas Mieželaitis einąs lygtų visų dabarties poetų priesaky. Ten minėtas enciklopedijos bendradarbis prof. Maceina — "E. L." priduria: "Suregistravimas toje enciklopedijoje net ir pradedančių sovietinių Lietuvos rašytojų rodytu, kad talka buvo teikiama iš Vilniaus".

Sambūvis? Trauk jį visų balų vėjas. Man šį kartą norisi sustoti ties anoj enciklopedijoje minimu širviu. Vaiciūnaitė (taigi, Judita, poetė!) ana kaip vertina širvio naujausią poezijos knygą "Beržų lopšinė" (1961 m.). Anot recenzentės, autorius turis... savitą talentą. Gal kam (pvz. enciklopedijos bendradarbiui ir Juditai) patinka, bet man atrodo, kad tai... deja, grafomano darbeliai.

Štai 2 eilėraščių ištraukėles:

Saukiau tave — neateini, Neatmeni — nereik. Apeik mane kaip akmenį, Kaip mirusį apeik.

Vieskeliu, kur provėžų kreivės, Su melsvu dūmeliu Ir žaliu maišeliu Grižo dulkinas fronto kareivis...

Miglovara prieš šias (aliejaus?) išspaudas yra... geni-jus.

Iš tikro "nejkandu" "larybinės" poezijos, o gal ją "įkąsti" reikia būti dabartinės literatūros enciklopedijos bendradarbiu?!

2. "Literatūra ir Menas" kartas nuo karto įdeda savo skaitytojų laišku. Įdomūs jie, nesgi tiesioginiai iš "įvykio vietos".

Štai studentė klausia, kada sostinėje bus suorganizuotas jaunimo teatras? Redakcija pastebi, kad tuo reikalu grupė liet. rašytojų prieš kelis metus paskelbė specialų laišką. Kalbėta ir Lietuvos Teatro draugijos suvažiavime. Kalbos ir liekti kalbomis.

Ana, vienas vyriškis nuogaštai, kad "Lietuvių literatūros istorijos" tiražas esąs permažas. Tuo tarpu provincijos knygų bazėse... sūstys neišparduotų tomų.

Pvz. Pagėgiuose "Lietuvių literatūros istorijos" I ir II tomų "dar yra likę maždaug po... 8,000 egzempliorių". "Netrūksta ir trečiojo tomo".

Tokių pranešimų redakcija gavusi ir iš kitur.

Ir Snieckus, žiugžda, Venclova ir kt. kalba apie... "nepaprastai išaugusių knygų paklausą"!

O štai šiaulietis rašo: (cituo-jame ištisai):

"Norėčiau papasakoti apie Šiaulių autobus-taksomotorinio autoškio klubą, apie jo darbą. Beje, čia klubo pavadinimas bus ne vietoje, nes autoškis turi vos raudonąjį kampelį, kur gali sutipti ne daugiau 40 žmonių. Tik 40 žmonių, o autoškio darbuotojų skaičius viršija septynis šimtus..."

Autoškio raudonasis kampelis įsikūręs aplūzusiame pastate, kuriame anksčiau buvo vulkanizacijos, akumuliatorių, litavimo bei svirinimo cechai. Pastaciūs naują profilaktorių, šie cechai išsikėlė. Liko tame pastate tik raudonasis kampelis ir vulkanizacijos cechus. Prof-sąjungos vietos komitetas siūlė patalpas atremontuoti, sutvarkyti. Ten būtų galima įrengti kambarius stalo tenisui, sunkumų kilnojimo bei bokso treniruotėms, praplėsti raudonąjį kampelį. Tačiau administracija tai padaryti nesutiko.

Šiauliuose įrengti nauji kultūros rūmai. Senieji kultūros namai liko tušti. Kas juose bus įrengta, nežinau, tačiau ar nebūtų tikslinga juos perkirti miesto autotransporto darbuotojų profsąjungoms?"

Su šiuo laišku redakcija supažindino Rysių darbuotojų, automobilių transporto ir plentų darbininkų profsąjungos respublikinio komiteto pirmininką V. Purį. Jis pareiškė:

— Neseniai aš lankiausi Šiauliuose. Iš tikrųjų, padėtis Šiaulių autobus-taksomotorinio autoškio klube nepavydėtina. Tačiau remontuoti skyriaus patalpas nėra prasmės, o naujoms taip pat kol kas lėšų išskirti autoškis negali. Laiške minimi senieji miesto kultūros namai. Dėl jų kreipėmės į Šiaulių miesto Vykd. komitetą. Deja, senųjų kultūros namų patalpų atiduoti autoškiai negalima, nes mieste buvo stambesnių profsąjunginių organizacijų, kurios turėjo dar blogesnes kultūrinio darbo sąlygas. Taigi, kol kas nieko aiškesnio negalima numatyti..."

Manau, kad komentarami be-reikalingi.

3. Radijas skelbia (o toks žy-Tęsinys 2-me psl.)

DIENU SKEVELDROS

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

dinčios gegužės giedras ir gilus kaip dangus vidudienį!)

1. "Sportas yra kova su laiku. Idomu, ar bebūtų kas iš sporto, jei žmonija kada nors pajungtų laiką?" (Ray Bradbury).

2. "Geriausia treningo sistema yra sistemingumas" (Nežinomo autoriaus).

3. "Sportas kūnui tai tas pat kaip mintis smagenims" (Bertrand Russel).

4. "Gyvenimas — tai bėgis su klūtinimis" (E. Hemingway).

5. "Kiekviena nutukusiame žmoguje sėdi susigūžęs liesutis žmogelis, kuris kartas nuo karto purtosi-mėtosi norėdamas bėgti kuria kaina išsiveržti į laisvę. Už kurį jų kovoja sportas?" (Conolly).

6. "Kam kopti į kalnus? Gana pagyventi 5-tame aukšte, kai liftas sugedęs" (Laiskas į "Times").

7. "Vandenyje jaučiuos kaip žuvis... smėlin išmesta" (Laiskas į "Telegraph" redakciją).

8. (Pabaigai) "Jei turi ką žemiau saęs — peršok, jei aukščiau saęs — prašausk" (indų išmintis).

J. Cicėnas

CHICAGO'S SVARIAUSIAS IR MODERNISIAUSIAS DARŽAS BUODARŽAS

GRADINSKAS KISENINIS AM-FM

J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.

MOVING Apdraustas perkraustymas

PERKRAUSTYMAI MOVING

SOPHIE BARCUS RADIJO ŠEIMOS VALANDOS

J. Vlks.

LIETUVOS PAJŪRIS

Jau treči metai einas kas ketvirtis metų mažo formato 8 puslapių šis laikraštis palaikoma gyvu Lietuvos pajūrio klausima. Ir nebe pagrindo tą klausimą gvildena, nefeidžia jo pamiršti.

Štai Al. Gimanto str. "Pavojingos nuotaikos" vietoje pasakytos pastabos:

Pasigirsta jau atskirų balsų teigiančių, kad kalbėti prieš vokiečius gali tik tie, kurie siekia antibolsėvikiško skaldymo ar yra komunistiniai agentai. Galimas dalykas, kad tik dėl to ar panašių nuotaikų, klūvū ir mūsų vakarinės Lietuvos tautiečiams — mazlietuviams.

Ar jau atėjo laikas visai tai pamiršti, kas iš seno buvo? Į tai ten šiaip atsakoma:

Bė abejo šis baubas yra pakankamai rielus ir nekiek neįspūstas, bet vien dėl to, būtu nevalia pamiršti ir vokiškuosius kėslus, kurie gali būti atėity net ir labai aktualūs ar net ir vėl skaudūs visai mūsų tautai, visai valstybei. Šiaučiant Rainingams, Červenčiams, Katyčiams, vis dėlto nebūtų paranku užmiršti ir Stuthofą ir Flossenburgą ir Dachau. Kalbant apie šiaudieninį Lietuvos rusinimą ar jau būtiną užmiršti suvokietintus prūsų lietuvių žemes; ar jau tikrai užmirštas II-ojo karo metu vokiečių šeiminkavimas Lietuvoje, kurioje, krašto šeiminkai, lietuviai, turėjo lenkti iš tolo „nur fuer Deutsche" krautives, restoranus, kinus, arba, ar galėjo būti didesnis pasityčiojimas iš lietuvių, vokiečiams įvedus visiška pakankamas maisto kortėles, o patiems lietuviams tepalikus tik badmorio porcijas? Čia kalba ne kokia liguista vokiečiams neapykanta, bet tik paprasti, kiekvieno lietuviu išgyventi faktai, kurių nereiktų slėpti nuo dabartinės ar ateisiančių kartų. Tad ir kaltinti mazlietuvius būk tai jie kursitą antivokiškas nuotaikas, būti tikras nesupratimas. Jie tik stengiasi nuolat priminti pavojų, kuris Lietuvai grėse ir dar gali ateity grėsti iš mūsų Vakarinio kaimyno pusės. Juk ir dabartinis nuolatinis vokiečių kartojimas apie 1937 m. sienas turėtų mums priminti, kad prūsų lietuvių žemės, Rytprūsiai, vokiečių galvosena, jau yra nedalomaReicho dalis. Nežiūrint nevisai aiškių patikrinimų, ne visai aiškus vokiečių nusistatymas net ir Klaipėdos krašto atžvilgiu. Vokiečių pabėgėlių iš Rytų organizacijos į jas įeina ir nemažai vokiečių kolonistų iš Rytprūsijų ir Klaipėdos krašto jau ne kartą yra gavusios autoritetinių vokiečių vyriausybės asmenų užtikrinimus, kad jų pretenzijos, jų reikalavimai į jų tėviškes nebus užmirštos... Ar tai jau neteikia jokio susirūpinimo lietuviams? Tuo labiau, kai šiuo metu Vokietijoje stengiamasi rasti įrodymų naujajai tezei, būk tai Lietuva savo noru ir laisva valia atidavė Vokietijai Klaipėdos kraštą ir

tiek."

Ar šnekos prieš vokiečius būtų neapykantos išsanktos? Į tai str. "Užmetimas per nesu-sipratimą" šiaip atsiliepiama: "Visų pirma tenka atmesti užmetimą, kad prūsų lietuvių, kuriems daugel šimtmečių teko santykiuoti su vokiečiais, yra chroniški neapykantos skleidėjai prieš vokiečių tautą. Kaip visa lietuvių tauta, taip ir prūsų lietuvių istorijos bėgyje jai nėra nieko blogo padarę. Juk, pvz., narsiai ginti savo tėvų žemę, namiškius, papročius ir savo tikybą prieš besiveržiančius vokiškuosius kryživius ar kardininkus buvo visų prūsų lietuvių šventa pareiga ir gyvybinis klausimas, o ne nusikaltimas prieš vokiečių tautą. O ir vėliau, išsikapanojus iš vokiečių baudžiavos jungo ir besirūpinant savo kalba bei tautinės kultūros kėlimu, prūsų lietuvių vokiečiams nieko pikto nėra padarę. Jei prūsų lietuvių kovoją prieš žmonių ir krašto germanizaciją, ypatingai prieš visišką išmetimą lietuvių kalbos iš mokyklų, ruošė peticijas ir tam rinko tikslancius parašų, vyko pas vokiečių imperatorių ar kėlė savo nepasitenkinimą Vokietijos seime, tai tokie veiksmai nebuvo neapykantos prieš vokiečius reiškiniai, bet kultūringa priemonė ginti savo tautos interesus."

O Klaipėdos kraštą atgavus ar lietuvių kerštavo? Ten pasakytą:

"Ir po Klaipėdos krašto prijungimo prie Lietuvos, lietuvių krašto vokiečiams nekeršio. Vokiečiai naudojo plačiausia autonomija, kokia tik tautų mažumos galėjo naudotis Europoje. Tik kiek griežtesnių priemonių teko imtis lietuviams, kai tūlas, iš Rytprūsijų atsikraustęs vokiečis, dr. Neumann, pradėjo Klaipėdos krašte steigti karškus dalinius su aiškiu tikslu — atplėšti Klaipėdos kraštą nuo Lietuvos."

Nors ir vokiečiai ėmėsi ir tada juodinti lietuvius:

"Vėlesniais laikais, Klaipėdos kraštui prisijungus prie Nepriklausomos Lietuvos, tūli žmonės, ypatingai kaikurie politikieriai, siekė apjuodinti lietuvių tautą, primetant jai neapykantos ir keršto jausmus prieš vokiečių tautą. O ištikrųjų, lietuvių ir tada vokiečiams jokio keršto neturėjo nei jo vokiečiams rodė. Klaipėdos kraštas buvo lietuvių apgyventas ir kaip toks Versalės sutartimi nuo Vokietijos atskirtas. Tuo metu, kai krašto vokiečiai siekė "Freistaato" po lenkų globa, prūsų lietuvių siekė susijungimo su Lietuva. Todėl ir tuometinių prūsų lietuvių pastangų ir pasisekimų vertinimas kaip lietuvių neapykantos ir keršto išdava vokiečiams, akivaizdoje nepasisekimo vokiečiams pravesiti savo užsimojimus, yra grynas absurdas."

O kaip elgėsi vokiečiai? ... "tai uždraudė net ir lietuviškai kalbėti, uždarė visus

lietuviškus laikraščius, knygy-nus, mokyklas, kultūrines įstaigas, uždraudė lietuviškas pamaldas ir sakramentų tiekimą lietuvių kalba, atėmė lietuviams turtą, vėzė į koncentracijos stovyklas ir t. t. Pagaliau, dar vokiečiai sulaužė 1939 metų lietuvių — vokiečių sutartį ir pavertė Lietuvą rusų — vokiečių derybų objektu.

Net ir po pralaimėto karo vokiečiai elgėsi kitaip negu lietuvių. Kai tik jiems teko sužinoti, kad prūsų lietuviams, kentėjusiems ilgus metus koncentracijos stovyklose mokama tam tikra pašalpa už prarastą sveikatą, jie dėjo visas pastangas, kad tokios pašalpos jiems būtų atimtos. Persunkti keršto ir neapykantos, jie viešai per spaudą tyčiojosi iš savo aukų, reikataudami juos dar kartą nubausiti(!). Ta proga verta pastebėti, kad neapykantos ir keršto troškio ir dabar dar trokšta ne paprasti krašto žmonės, bet įvairūs mokyklų ar vyriausybės "patarėjai". Pagaliau nuėita nef iki tokio kraštutinumo, kad viename Rytprūsijų vokiečių pabėgėlių sąjungos laikraštyje buvo diskutuotas klausimas, ar vokiečių vyriausybei nevertėtų Vakarų Vokietijoje atsidursį savo kaimyną, prūsų lietuvių, mainais atiduoti sovietams (!).

Suprantama, kad tokį klasi-mą kelti ir diskutuoti gali tik labai žemos moralės žmonės, persisunkę aklu keršto ir neapykantos jausmu lietuviams, ypatingai prūsų lietuviams."

Tų straipsnių autoriai nepaleidžia iš akių, kad šiuo metu Rytprūsijoje šeiminkavas yra rusas, kuris be jokio svyravimo, be jokios gėdos, priskyrė sau tas žemes, jas kolonizuoja, tomis pačiomis kaizerinės ir hitlerinės Vokietijos pramintomis pėdomis kolonizuoti tas žemes iš neatmenamų laikų lietuviams apgyventas.

Ir čia tenka pastebėti, kad tas maskvinis maskolius savais kolonizuoja Klaipėdos kraštą kartu su visa Lietuva. Bet tai vyksta tik todėl, kad nors ir antrojo pasaulinio karo ginklai nustojo veikti, bet taikos dar nėra net toje srityje įgyvendinta, todėl laikytina tokia padėtis laikina.

Lietuvos pajūris lietuvių ateivijos spaudoje užkūta tą spragą, tai yra neganėtinu jos susirūpinimu Lietuvos pajūrio ateitimi.

Šiuo požiūriu Lietuvos pajūris atlieka svarbų darbą. Deja, mūsų spauda ir pačiams Lietuvos pajūriui laikraščiu skiria maža dėmesio.

Laikraščio adresas: 7116 Cavities St., Montreal, P. Q Canada

GRAFIK NAUJIENAS IR TIKRŲ SKILTIS

Lietuviai taipgi perka ir parduo ir progas suzino tikrai per NAUJIENAS

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 26, 1962

K. Berg

Dešimt dolerių per savaitę

Mister James Corkle, Čikagos užtrauktųjų Fabrikos savininkas, paprastai atvykdavo į įmonę apie vidudienį. Bet šiandien jis nutarė užklupti savo tarnautojus visai netikėtai. Jis atvykavo į fabriką dar prieš devintą ir pradėjo tikrinimą risdamasis iš vienos patalpos į kitą maksimaliu greičiu, kurį tik pajėgė išsistytiti jo trumpų kojų raumenys.

Mister James Corkle buvo maloniai nustebintas: darbininkai dirbo, kaip pasitę, radosiosios mašinėlės tarsi kėjo, kaip kultuosvaidžiai, kurjeriai bėgėdavo nesustodami ir nelypėdami. Visur buvo jaučiamas, kad darbas — žmonių palaima.

Mr. James Corkle atžė į ekspedicijos skyrių. Atžė ir dužto, kaip pritrėnkėtas: tarp dežių ir ritinių sėdėjo penkiolikametis vaikpalaikis, tabalavė Rojonišis ir su užsidedimu švilpė paskutiniojo šlagerio melodiją.

— Tingnio panti! — suriko pasipiktinęs Mr. Corkle. — Eik dirbti! Tučtuogiau!

— Kiek vėliau, pone, — ramiai atsakė vaikpalaikis ir vėl ėmė švilpti.

— Kas per akliplėša! — dar labiau pasipiktino Mr. Corkle. — Pirmą sykį savo gyvenime sutinku šitokį tinginį ir akliplėšų! Tavo vardas?

— Freddi Smitas.

— Ir kiek tū uždirbi šiaip tinginiaudamas?

— Dešimt dolerių per savaitę! — ne sekundės nedelsdamas atsakė berniukas.

Mister Corkle visai įsiuto, ištraukė savo piniginę ir metė dešimt dolerių ant čia pat stovėjusios dėžės.

— Kad čia net davo kvapo neliktų! Se dešimt dolerių už šią savaitę ir bėk namo! Kad aš čia tavęs daugiau nė iš tolo nematėčiau!

— Klausau, pone, atsakė berniukas, pasikėlė, įsikiso banknotą į kišenę ir vis dar švilpdamas išėjo pro duris.

— Kur skyrėsi vėdėjas! Kas čia už visa tai atsakė? — apsi-putojęs rėkė Mr. Corkle.

Skyriaus vėdėjas atbėgo tekinas.

— Kas įvyko! — vos atgaidamas kvapą paklausė jis.

— Norėčiau sužinoti, — jūitęs susipėgė Mr. Corkle, — kas per žioplės pėtimė į darbą tą tinginio panti, ty akliplėšą Freddi Smitą?

— Freddi Smitą? — sumišęs paklausė skyriaus vėdėjas.

— Nepatįstu... — Nagi, ty vaikpalaikį, kur čia sėdėjo ir švilpavo, nieko nedirbdamas... — Ak, šita? — pasakė skyriaus vėdėjas. — Aš nežinojau, kad jo vardas Freddi. Jis Whiteoak kompanijos kurjeris ir laukė čia, iki mes viską supakuosime. Mr. Corkle, gal tamsta žinai, kur jis dingio?

— Vertė L. U.

St. Pilka — režisierius

Daug kas matė ar bent yra girdėjęs apie Stasį Pilką — aktorį ir šakotą lietuviškos scenos mėgininką.

Norėčiau kiek papasakoti apie Stasį Pilką, kaip apie režisierių.

Nuo pat jaunų dienų esu dirbęs teatrinių darbų, gavau pažinti nemažai režisierių, esu kiek ilgėliau scenos menų studijavęs.

Esu pastebėjęs, kad spektaklių pasisekus, žūrovai giria veikala, jo autorių, vaidintojus. Jei veikalo pastatymą lydė nesėkmė, dažniausiai būna kaltinamas režisierius.

Stasius Pilka režisūriame darbe nepasisekimai, bė kaip kultuosvaidžiai, kurjeriai bėgėdavo nesustodami ir nelypėdami. Visur buvo jaučiamas, kad darbas — žmonių palaima.

Repeticijose Stasys Pilka — režisierius, tarytumė, gyvas sidabras. Jo energija yra daug, daug stipresnė, negu visų veikalo dalyvių krūvon sudėjus. Jis be jokio atsigavimo praveda kelis valandų repeticijas. Veikale dalyvaują aktoriai, baigę savo scenas, nuslenka į kam-pus, pasišli, atsigaua, tik jokio poilsio būna nereikalingas vienas Stasys Pilka. Pirmas į repeticiją atskubėjęs, pats pasakuliais ją apleidžia.

Svarbiausioji Stasio Pilkos darbo su aktoriais ypatybė, kad nei vieno neslopina, prie kiekvieno žmogaus prieina individualiai, norėdamas padėti, sceninį pasisekimą užtikrinti. Jis kartais "laužo" berepetuojantį, tai tik versdamas naujų spalvų išskoti, teisybės dairytis ar naujoį šviesoj pasirodyti. Jei aktorium nesiseka, Stasys Pilka nebijo keisti užmanymą, pats ieško ir kitokias priemones. Kol neišgauna to, ką nori. O norėti jis tikrai sugeba.

Jis nemėgsta aktorių, kurie "nuduoda", o negyvena. Pats turėdamas neišsenkančios vaizduotės lobynus, skatina ir kitus vaizduotę jaudinti ir plėsti. O stebėjimams siūlo neišleisti iš akių gyvenimo.

Stasys Pilka puikiai nusimano vaidybės technikoje. Iš jo reikėtų mokytis, nes turį ne vien lietuviško teatro patyrimą. Yra neilinis vaidybės mokytojas. Gilus, kantrus, moki-niams visada jautrus ir palankus.

Šie žodžiai — mano pagarbos Stasium Pilkaui pareiškimas. Neuzmirštamam režisieriui, su kuriuo kadaise Čikagoje teko dirbti.

Kazys Vėžaitis (vė Sotai) Hollywood, California.

PRIETELIAU, GERIAUSIA DOVANA SAVO DRAUGAMS

— UZSAKYTI "NAUJIENAS"

11 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 26, 1962

P. A.

Begalinė meilė

Turtingas komersantas bankrotavo. Metaforiškai pasakius įvyko šitaip: jis dėjo viską ant vienos kortos, ir ta korta pralaimėjo. Bankrota vusiam nieko neliko, tik jo gyvybė ir žavinga jauna žmona.

Ką pasakys Glorija, sužinojusi apie bankrotą? Glorija būtu vienintelė vargšo paguoda. Bel ji buvo išlepinta ir mėgo gyventi niekuo nesirūpindama. O dabar rūpestių bus tiek ir tiek.

— Brangioti, — pasakė bankrotavęs mamonos karžygis ir švelniai apkabino Gloriją. — Juk tu myli mane ne maziau, kaip pirmąją dieną po vestuvių?

— Ne, brangusis, — jausmingai atsakė Glorija, dabar aš myliu tavę dar labiau. Labiau, negu bet kada.

— Ir tu visada mane mylėsi, per amžius?

— Visada, iki plaks mano ištikima širdis!

— Ir net tada, kai įvyktų kas nors, kas galėtų tavę atgrasinti nuo gyvenimo su manim? Glorija apkabino savo vyro kaklą.

— Kam tu klausai? Mano meilė atlaikys visą gyvenimo audras.

— Ir uraganus? — atsargiai paklausė jis.

— Uraganus ir auniakalnių išsiveržimus!

— O, Glorija, — pasakė jis ir atsūduo. — Dabar man nesunku pasakyti tau, kas įvyko. Aš praradau visą savo turtą. Glorija išbalo.

— Tai reiškia... — Tai reiškia, kad tu esi dabar ne galingojo b'rozės viešpatio, bet vargšo žmona. Tū sekancio mėnesio pirmos mėn turime išsikraustyti iš šio namo. Jis jau ne mūsų. Ar tavo meilė atlaikys ir šitą smūgį?

— Mano meilė viską atlaikys ir nugalės. Mano meilė daug stipresnė, negu kad tu įsivaizduoji. Ji tokia stipri... — Ji tokia stipri, — susiūžėdo jis ir pasijuto visai laimingas.

— ... kad nugalės net išsikyrimo su tavim būdes. — haigė Glorija. Vertė E. J.

Chicago's Lietuvių Literatūros Draugija atpūgino šias knygas: 1. JUOZO SVAISTO PETRAS ŠIRVOKAS, buvo \$2.75, o dabar tikrai \$2.00 2. VINCAS KREVĖ MICKEVICIUS, 188 psl., buvo \$2.00, o dabar tikrai \$1.00

JEIGU NEBŪTU SENUJŲ LIETUVISKŲ KNYGŲ, NEBŪTŲ IR NAUJŲJŲ! Prof. Vaclovo Biržiškos "Senųjų Lietuviškų Knygų Istorija" yra vėlirodis, kuriame atspindini pirmųjų lietuviškų knygų kelias.

LIETUVIŲ TAUTINĖSĖ KAPINĖSĖ JAU PARDAVINĖJAMOS GĖLĖS KAPAMS PUOSTI Geriausia apšodinti kapus iš anksto

Donald Petkus Anthony Petkus A. PETKUS & SŪNUS NAUJA KOPLYCIA MARQUETTE FUNERAL HOME 2533 West 71st Street (Maplewood gatvės kampas) Grovelis 6-2345 TOWNHALL 3-2108

HAUOLI MAKAHIKI HOU!

(Laimingų Naujųjų Metų iš Havajų)

(Tęsinys)

Gėlių ir ananasų sala

Maui sala yra antroji didu-
mu, apima 729 ketvirtines
mylias ir turi 35,717 gyventojus.
Maui reiška "slėnio salą",
pilną farmų, naminių gyvulių,
eukraus ir ananasų plantacijų.
Apstu miestelių ir kaimelių.
Čia gali sau medžioti, golfą loš-
ti, vaikščioti, jodinėti, saulė-
tis ir maudytis. Lahaina, kadaise
buvusi Havajų sostinė, turi
labai turtingą praeities istori-
ją ir daug legendų. Dar devy-
niolikto amžiaus pradžioje
banginių gaudytojai rado, kad
šios salos šiltas ir sausas kli-
mats yra idealiai gera vieta
jiems žiemoti, tad pradėjo me-
tai iš metų čia atplaukti žie-
mai, sukeldami saloje tikrą
audrą. Iš kitos pusės, čia at-
vykdami misionieriai stengė-
si Lahaina paversti savo tiky-
binės veiklos centru.

Vaziuodami pakraščiais ap-
linkui salą, pravažiavome
daug turtingų ananasų (pine-
apples) plantacijų, cukrinių
mėdrinių laukų ir karnacijų
daržų. Karnacijos gėlės Maui
saloje sudaro vieną iš pagrin-
dinių eksporto produktų, ir jų
čia galima matyti ištais lau-
kus, įvairių spalvų ir veislių.
Tuose karnacijų laukuose dir-
ba moterys daržininkės, kurios
iš anksto paraišioja karnaci-
jų pumpurus, kad neišsisklai-
dytų, nesukiltų ir nesugadin-
tų žiedų. Ten taip pat apstu
ghrizantemų farmų. Kiek tik
spalvų yra, tiek rūšių žiedų
čia buvo!

Iš Iao stėnių į Oahu salą

Aplankėme garsųjį Iao Slė-
nį. Norėjome pamatyti "Ada-
tą". Tai yra paparčiais apau-
ges j bokštą panašus vulkano
smaigalis - viršūnė. Gal būt,
gražią saulėtą dieną būtų bu-
vęs įspūdingas vaizdas, bet
mums pasitaikė apsiniaukęs
pavakarys, o toliau bevažiuo-
jant pradėjo lyti. Kelias iki šio
kalno smaigalio yra labai siau-
ras ir vingiuotas - vos vienam
automobiliui pravažiuoti. Jei
pasitaiko, kad iš kito galo at-
važiuoja kitas automobilis, tai
tas, kurs yra arčiau pakalnės,
turi atbulas nusileisti apačion,
praleisti sutiktąjį ir tada vėl
pradėti važiuoti pirmyn. Lai-
mei, mes tokio nesutikome. Tą
patį vakarą reikėjo grįžti į
aerodromą ir iš ten išskristi į
Oahu Salą, kuri svetimųjų po-
puliariai yra vadinama Honu-
lulu. Perskristi 107 mylias tru-
ko 35 minutes. Grįžome į Ha-
vajų Kaimą - Hawaiian Vil-
lage.

Grįžusi į savo Beach Lanai,
susivarkiusi ir persirengusi
nuvykau į Royal Hawaiian Ho-
tel pietų. Tai pats šauniasias
salos viešbutis - pats pirmas-
sis, kurs čia buvo pastatytas.
Tikrai liuksusinė vieta, elegan-
tiška užėiga ir turtingiems
žmonėms. Čia tiksliai prisilai-
koma tradicijai, manierų ir ap-
sirengimo. Visi, kas tik įeina į

valgomąjį, privalo būti atitinka-
mai apsirengę. Su Aloha sijo-
nuku ar muumuu čia visiškai
neleidžia. Maistas tai tikrai ka-
rališkas, patarnavimas toks pat
ir muzikinė programos reto
pasirinkimo. Tą vakarą daina-
vo Haunani Kahalewai - labai
graži havajietė. Aukšta, gražiai
nuaugusi, taurios išvaizdos, su
žavėtinu balsu. Jos brolis Sam-
man atplaukiant į šias salas bu-
vo Matsonia linijos (cruise) di-
rektorius. Manau, kad aš ank-
čiau esu jau jį minėjusi. Jis gi
mums laive mokė šokti hula-hula.
Kokia gracija!

Programa Royal Hawaiian
Hotel kaip ir pats tas viešbutis
buvo nepamirština gražūs, de-
ja, kad ir labai nenoromis
teko iš čia išvažiuoti.

Liliuokalani ir jos ALOHA OE

Kitą dieną praleidome pasi-
važinėjimui po salą, pasiekiant
vietas, kurių nebuvome aplan-
kę pirmą kartą. Be kitų vietų
aplankėme IOLANI PALACE.
Tai yra vieninteliai karališki
rūmai visose Jungtinėse Valsty-
bėse. Jie buvo pastatyti kaip
valdovo rezidencija, kada Ha-
vajai tebebuvo monarchija.
Kai Havajai patapo respublika,
tie rūmai buvo paversti Havajų
valstybės vykdomosios valdžios
centru. Vienintelis Havajų ka-
ralius, kurs šiuose rūmuose gy-
veno, karalius KALAKAUA,
buvo 33-čio laipsnio masonas,
tad ir statant karaliaus rūmus
1879 metais jų kartinis akmuo
buvo pašventintas su pilnomis
masoniškomis ceremonijomis.
Paskutinioji Havajų valdovė
karalienė buvo Liliuokalani,
viespatavusi nuo 1891 iki 1893
metų. Tais metais ji buvo nu-
versta ir kada ji tuose pačiuose
rūmuose per 9 mėnesius iš-
buvo kalinta, ji parasė garsiąją
giesmę ALOHA OE, kuri dabar
yra Havajų tautinis himnas ir
su tais giesmės žodžiais kiek-
vienas svetys ateivis yra
džiaugsmingai pasveikinamas
atvažiuojant ir liūdnai atsivei-
kinamas išlydint.

Iš Liliuokalani rūmų nuva-
žiavome dar pamatyti gražių
rezidencijų Oahu salos vietų.
Aukštyr ir vis aukštyr pasi-
keliant Tantalio keliu (Tantalus
Drive) važdat vieną po kito
buvo žavingesni. Čia laisvai ir
apsčiai auga avacados, papajos,
citinos, guava medžiai ir vai-
siai, kurie buvo visiškai nunokę
- skinkis, arba rinkis ir val-
gyk, kiek telpa. Šiuo būdu apy-
linkių paaugliai pasidaro šiek
tiek pinigų savo reikalams. Jie
eina į kalnus, prisikina vaisių ir
parnešę pardavinėja. Čia juos
gali skintis bet kas, kas tik nori
ir kas gali, nes vistiek jie nuby-
ra ir sugenda, o nubirę ant ke-
lių net trafikui pavojų sudaro.
Mūsų nesėkmei, tų "ananasų
sulčių" (darganos) pasitaikė tą
dieną ore, dėl to mūsų kelionė
buvo gana šlapia.

Paskutinė diena žemės rojuje

Sustojome arbatinėje WA-
LOLI TEA ROOM užkąsti prieš-

piečių. Arbatinę tvarko Išgany-
mo armija. Vieta viena iš gra-
žiausiųjų. Visa teritorija -
vienas gėlynas. Šalikelės iki
pat automobiliams pastatyti
aikštės nusodintos raudonomis
poinsėjimomis, visur vešlios kil-
mingos karališkosios palmės ir
visoki kitoki tropikų augalai -
gamtovaizdžio gražumas, kurio
negalima apskaiti nei aprašyti.
Arbatinėje priešpiečiai irgi reto
gardumo, viskas namų darbo.
Kava, kokia šiose salose geria-
ma, yra garsioji Kona Coffee,
čia pat Havajuose auginama.
Tai labai puiki kava. Kona kava
yra vartojama primaišyti prie
kitų kavos rūšių; ji atima iš
kavos jos kartumą.

Beliko viena diena man gy-
venti šiame Rojuje, ir gruodžio
šešioliktoji priartėjo nelaukia-
mai greitai. Išvažiuojant į ae-
rodromą, limuzino šoferis, pa-
kelyje sustabdęs mašiną, nupir-
ko man labai gražią lei, kaip
atminimo dovaną. Tikrai ma-
lonus siurprizas.

Dausose koncertas, o Chicagoj sniego audra

Mūsų kelionė lėktuvu į Los
Angeles buvo visiškai nenuoty-
kinga. Nors lėktuve drauge
skrido Frank Sinatra ir Sammy
Davis Jr. su savo grupe, bet jie
laikėsi lėktuvo pliusiniame „rau-
donojo kilimo“ (Red Carpet)
skryčiuje ir su mumis vargšais
turistais visiškai nesibroliavo.
Tai ir nesvarbu, nes mes turė-
me savo teatrą, - viršum Pa-
cifico okeano aukščiau debesų!
Su mumis skrido viena hava-
jietė orkestro vedėja su keliais
nariais, kurie savo ukulele vam-
zdeliais ir hulla nepaprastai pra-
linksmo mus keleivius. Sta-
čiai neįtikėtina, tokia programa
dausose!

Grįžus su 15 minučių pavė-
lavimu, Los Angeles aerodrome
jau radau savo draugus Mr. ir
Mrs. Stanley Adams su trimis
vaikučiais manęs belaukiant.
Nors tvarkaraštis rodė, kad
truks tik 15 minučių iki kitas
lėktuvas pakils skristi iš Los
Angeles į Chicago, tačiau tikru-
moje visus skridimus tolyn į
rytus radau sustabdytus. Pa-
aiškėjo, kad Chicago's srityje
šėlsta sniego audra ir jokie lėk-
tuvai negali nutūpti.

Viltis sugrįžti į laimingųjų salą

Chicago's audros dėka, turėjau
progos pora dienų praleisti su
savo draugais, vis telefonu atsi-
klausiui Evanstone namiškių,
koks ten oras. Taip nuo šešta-
dienio, atskridus iš Havajų į Los
Angeles, iki pat ketvirtadienio
nebuvo galima gauti lėktuvo į
Chicago. Žinoma, aš neturėjau
priežasties būti nepatenkinta,
tą ekstra laiką panaudodama
aplankymui garsiojo Disneylan-
do, kur visi vaikai - nuo 3 me-
tų iki 93 metų gali smagiausiai
praleisti laiką. Nestebėtina, kad
misteris Nikita Kruš supyko,
kada jo neleidė į tą pasakų
karalystę.

Kaip visi geri dalykai, taip
ir mano kelionė į Rojų baigėsi,
lėktuvui nutūpus O'Hare ae-
rodrome, trimis dienomis vėliau
nei tvarkaraštis rodė. Jei bū-
čiau žinojusi, kad pakeliui teks

tris dienas laukti, kol Chicago-
je sniego pūgos baigsis, būčiau
dar tris laimingas dienas paga-
venusi rojuje, kur dar tiek daug
liko pamatyti ir pasidžiaugti.
Bet iš dalies tai ir gerai, nes da-
bar bus priežastis KADA NORŠ
vėl į tą laimingųjų salą grįžti.

Visus patvarkymus mano ne-
užmirštamoms atostogoms at-
liko Wide World Travel, Inc.
Ten yra šaunūs žmonės, kuriuos
verta pamatyti, jei nori po pa-
saulį pakeliauti! Taigi, Aloha!

Josephine Miller

(Pabaiga)

**Gegužės mėnesio
IŠPARDAVIMAS
NAMŲ RAKANDŲ,
TELEVIZIJŲ, PEČIŲ,
REFRIGERATORIŲ
ir
AUKSINIŲ DAIKTŲ
LAIRODKELIŲ,
DEIMANTŲ
PAS BUDRIKĄ**

PIGIAU KAIP KITUR.

**Lengvais
išsimokėjimais**

3 dalių miegamojo kam-
bario setai nuo \$89.00
4 dalių miegamojo se-
tai nuo \$139.00
2 dalių svečių kamba-
rario setai nuo \$89.00
iki \$400.00

**KARPETAI, VIRTUVĖS SETAI,
PECIALI, SALDYTUVAI,
SKALBIMO MASINOS,
MATRACAI, TELEVIZIJOS,
LIETUVISKOS PLOKSTELĖS.**

**BUDRIK
FURNITURE**

**3241 S. Halsted St.
CALumet 5-7237**

Atdara pirmad. ir ketvirtad. iki 9 val.
vakaro. Sekmadieniais 11-5.

Budriko radijo programos sekmdie-
niais iš stoties WFEC, 1450 kil. nuo
2 iki 2:30 val. po pietų.

**"NAUJIENAS" SKA...O VISŲ
SROVIŲ ŽMONES: DARBININ-
KAI, BIZNIERIAI, PROFESIO-
NALAI, DVASININKAI, VALS-
TYBININKAI, MOKSININKAI
JIE ŽINO, KAD "NAUJIENOS"
PADUODA TEISINGIAUSIAS
ZINIAS IR GERIAUSIAS
RASTUS**

10 - NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
- SATURDAY, MAY 26, 1962

SENIAUSIOS...

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

Romos imperiją, užtenkamai
patys mokėjo kariavimo ir žu-
dymo meno, tačiau iš kruvinų-
jų žydu karalių kronikų, esą,
būtų dar žiauresnių išmokę.

Biblija yra davusi akstiną
daugybei socialinių ir humani-
tarinių reformų, bet ji taip pat
yra davusi priežastį, akstiną ir
pradžią barbariškiems Kryžių
karams ir visų žiauriausiai kan-
kinimų sistemai - Inkvizicijai.
Mirties bausmės šalininkai ir
šandien Biblija tehpateisina
korimus, į dujų kameras ar
elektros kėdę sodinimus, kaip
ja viduramžiuose rėmėsi su-
kimų ant rato ir sėnarių laužy-
mo meno specai. Biblijoje ga-
lima rasti visa, kas tik ko ieško,
ir jos mokymą visada galima
pritaikyti pagal reikalą ar pa-
geidavimą.

**Knyga, žydams padėjusi
išsilaikyti per 2,000 metų**

Biblijos jėga yra tokia, kad
jos apendiksas - Naujasis Tes-
tamentas, pradėtas skelbti sau-
jelės menkai pamokytų izraeli-
tų, varžytinėse dėl žmonių sie-
lių, savo transcendentiniu turin-
iu ir nemirtingumo pažadais
nugalėjo tada galingiausias
Romos ir Graikijos religijas ir
išsivystė į skaitlingiausią pasa-
ulyje, kada iš Romos ir Graikų
religijų tik mitai beliko. Pati
Biblija, arba Senasis Testamen-
tas, padėjo žydams išlaikyti sa-
vo tautinį charakterį ir savitą
kultūrą per jau pilnus du tūk-
stantčius metų, nežirint to, kad
jie savo teritorijos neturėjo, po
visą žemės kamuolį buvo išsi-
blaškę ir savo kalbą seniai pa-
miršę. Kalbėdami šimtu skir-
tingų kalbų, savo gyslose per
amžius tiek prisirinkę svetimo
kraujo, kad dažnai savo žydiš-
kojo nebliko nė lašo, tačiau
kaip savita skirtinga rasė jie iš-
silaikė, kur tik begyvendami.
Išsilaikė ne savo rasės savybių
dėka, bet tik dėl savo kultūri-
nio paveldėjimo, atsinėsto Se-
najame testamente ir jo papil-
dyme - Talmude.

Biblija yra ne vien origi-
nalaus Oriento istorijos, religi-
nių ritualų, teisinių nuostatų
ir papročių rinkinys, bet ir re-
ta knyga literatūrinu gražu-
mu ir poetingumu. Net H. L.
Mencken pavadino Bibliją "be
abejonės, gražiausia knyga pa-
saulyje". Joje apstu stiprių ero-
tinių išsireiškimų ir lytinių
meilės scenų, pvz. Salomono
giesmė ir Rūtos knygos. Baž-
nyčios tėvai per kelis šimtme-
čius ginčijosi, - palikti ar iš-
mesti tas su krikščionybe nie-
ko bendra neturinčias kūniš-
kos meilės scenas, bet paga-
liau apsisprato ir paliko, aiš-
kindami, kad esą, tuo būdu bu-
vo apreiškama Jėzaus meilė
savo bažnyčiai...

Kalbos, vertimų ir korektūros
klaidos

Iš kitos pusės, kai kurios
Biblijos daly, ypač Naujaja-
me Testamente, kaip antai
Morkaus evangelija ir Povilo
laiškai, originale graikiškai bu-
vo tiek nemokšiška ir ne-

mokšiška parašyti, kad grai-
kų tų laikų šviesuomenė nega-
lėdama skaityti savo sudarkytą
kalbą, vėreiau pačios krikš-
čionybės atsisakė. Tik nuola-
tas perrašinėjant, vis pataisant,
pagražinant ir "pagerinant" su
laiku buvo pašalinta daug bar-
barizmų, neaiškumų, priešta-
ravimų ir įmanomai išlyginta
kalba, tekstas ir logika.

Biblija amžių bėgyje yra tu-
rėjusi skandalingų vertimo ir
korektūros klaidų. Pavyzdžiui,
viename ankstybesnių vertimų,
Genesis knygos III, 7, skaito-
ma, kad Adomas ir Jieva dė-
vėjo trumpas kelnaites (slak-
čks). Ten pasakojama, kad są-
juodu po pirmojo nusidėjimo
savo gėdos lapus (fygas) su-
siūvo ne į žiurštukus, o į bik-
šes (breeches). Anglams da-
ugiausia susipainiojimo sudarė
viena pirmųjų karaliaus Jo-
kubo (James) Biblijos laidų,
kur labiausiai reikalingoje vie-
toje iškrito ar tyčia kokio cini-
ko spaustuvininko buvo iš-
mestas žodėlis "ne" ir sakiny-
s vietoje "neturi" išėjo "turi
svetimoterauti". O kiek vargo
turi Biblijos vertėjai į kitas
kalbas, rodo šioks pavyzdys
su eskimų kalba. Atspausdin-
tame Biblijos vertime į eski-
mų kalbą vienam ilgam 17
raidžių žodžiui per neapsižiū-
šiančią iškrito viena raide ir
sakiny vietoje "tauta sukils
prieš tautą" išėjo "sniego vy-
žos sukils prieš sniego vyžas".
Tačiau yra tokių kalbų, kur
ir atsargiausias vertimas gali
visą reikalą tik sugadinti. Pa-
vyzdžiui, vertiant į Zanaki gen-
ties kalbą Tanganikoje (Af-
rikoje) sakinį "Štai, stoviu prie
tavo durų ir beldžiuosi" rei-
kia versti. "Štai aš stoviu prie
tavo durų ir šaukiu", nes ten į
duris beldžiasi tik plėšikai!

**Penkios gyvos beždžionės už
Bibliją**

Misionieriai su Biblijos verti-
mais į primityvių tautelių kal-
bas turi ne tik atlikti milžiniš-
ką darbą, bet ir parodyti daug
išradingumo bei kantrybės.
Pavyzdžiui, daugelis primity-
vių tautelių neturi savo rašto
ir jų kalba nėra niekada buvu-
si išreikšta ant popieriaus. Ten-
ka pirma išrasti jų kalbai tin-
kamą alfabetą, tada juos išmo-
kyti savo kalbą rašyti ir skai-
lyti, o tik tada įmanoma pradė-
ti vertimus. Gentys, į kurių kal-
bas Biblija naujaisiais buvo iš-
versta yra Bangale belgų Kon-
ge, ir Luo-apie 750,000 galvų
tautėlė prie Viktorijos ežero
Afrikoje, ir Roviana, Solomono
salų Pacifike, gyventojų
kalba.

Misionieriškos ištvėmės pa-
vyzdį parodė John Eliot, išver-
tes Bibliją į Massachusetts in-
dėnų kalbą 1663 metais. Ta
gentis neturėjo jokio alfabeto
nei rašto ir jų kalbos formos
buvo visiškai kitokios negu
baltųjų žmonių kalbos formos.
Eliot gyvenė su tais indėnais
per 25 metus, pirma įsigyda-
mas jų psitikejimą, tada iš-
mokdamas jų kalbą, o po to iš-
radsdamas jiems alfabetą ir
juos išmokydamas savo kal-
bą, pagaliau išversdamas į jų

kalbą visą Bibliją. Paskutinis
Massachusetts indėnas mirė
1895 metais ir su juo mirė vi-
satas Elioto 25 metų darbas...
Šiandien už Elioto Bibliją mo-
ka po \$7, 500 už kopiją. Bet ir
Eliotas padarė vieną tipingą
klaidą. Tik atspausdindes Bibli-
ją, jis sužinojo, kad jo Bibli-
jos palyginimas apie dešimt
nekalto mergelių yra indėnams
visiškai svetimą sąvoka, nes
jie nė tokio žodžio neturi, nes
nekaltybė (skaistybė) pas in-
dėnus buvo vyrų, ne moterų
savybė. Bendrai, platindami
Biblijas misionieriai ima už-
mokestį, pagal išgales ir vietos
salygas. Pavyzdžiui, vienas mi-
sionierius Brazilijoje pranešė
savo centrui, kad už parduo-
tas indėnams Biblijas prie Ta-
pajos upės gavęs penkis bez-
džiones, tris papugas, dešimt
krokodilų kailių, 10 basketų
farinos, 30 viščiukų ir 300 kiauš-
nių.

**"Jehovos padiktuoto" originalo
nebėra nė skiaulės**

Kaip, kada ir kas pradėjo
Bibliją užrašyti, yra kelios ver-
sijos, kurių lengviausiai "išai-
kinama", kad pats izraeli-
tų Dievas Jehova (Jahveh) padik-
tuotų. Kitais aiškinimais, Bib-
lija išvedama kaip Mozės, Jo-
šua, Samuelio, Dovydo, Solo-
mono ir įvairių vėlesnių žydu
pranašų užrašai, kurie buvę
sudėti Salomono šventovėje
saugoti, bet Nabuchodonosoro
armija sunaikinusi drauge su
visa šventove, ir tada raštinin-
kas Ezra visą Bibliją atnauji-
nęs, užrašydamas ją Dievui
diktuojant.

Modernaus mokslo tyrinėj-
mai randa, kad visa Biblija yra
tik rinkinys ir mišinys daugy-
bės autorių jokio nuoseklumo
nei istorinio tęstinumo netu-
rinčių užrašų, priešingų viena

kitai minčių kratynys per išti-
sa tūkstantį metų taisytas, per-
taisytas, redaguotas, perraši-
nėtas nesuskaitomų raseivų,
cenzuruotas, išbrauktas ir
naujai prirašytas, gadinatas ir
vėl taisytas istorijos, literatū-
ros, poezijos ir tiems laikams
būdingos pasaulėžiūros kong-
lomeratas. Pagaliau, apie šim-
tą metų prieš Kr. gimimą, Bil-
lija nusistovėjo dabartinėje
formoje. Tačiau originalios
Biblijos tokia forma, kokia ji
pradžioje buvo surašyta, nebe-
ra rasta nė skautelės. Net prie
Nagyvųjų jūrų Omran dykum-
ose urvuose rastieji seniau-
sieji rankraščių rutuliai, yra
jau tik kopijų kopijos.

Visų seniausioji išlikusi pil-
na Biblija yra rašyta jau 350
metais po Kr. Rašymui medžia-
ga pradžioje buvo vartojami
papiruso lakštai, padaryti iš
palmių lapų, bet tie buvo tra-
pūs ir nepatvarūs. Vėliau buvo
išrastas pergamentas, tai yra
(Tęsinys 4-tam psl.)

Taupykite per pašta.
**APMOKAME VISAS PAŠTO
IŠLAIDAS**
FIRST FEDERAL SAVINGS &
LOAN ASSOCIATION
Auk ir gauk aukštesnius dividendus
mūsų 49-toje Valstybėje - Aliaskoje.
Visos santaupos apdraustas.
4,75% pridėdama kiekviena pusmetį.
Kiekviena sąskaita iki \$10,000
yra apdrausta.
Mes esame narys F.S.L.L.C. foncė.
Pinigūs atsintusiems iki mėn. 10-tos,
procentai mokami nuo mėn.
1-os dienos.

**FIRST FEDERAL SAVINGS &
LOAN ASSOCIATION
ANCHORAGE, ALASKA**
First Federal Savings & Loan Assn.
1255 5th Avenue, Anchorage, Alaska
Funds enclosed \$.....
Please send additional information
NAME.....
ADDRESS.....
CITY..... ZONE..... STATE.....
Dept. AFN

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra lai-
kas tinkamai
prengti savo
namą vasarai
ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies
stako lentų ir namams medžiogų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET - Tel: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. - LIETUVIAI SALESMONAI

4³/₄%

Annual rate effective April 1, 1962

PLUS!

PLUS ALL POSTAGE COSTS

Plus Safety You Can Bank On!
Your savings are insured to \$10,000
by an agency of the U. S. Govern-
ment - Federal Home Loan Bank
System.

Plus Extra Days Of Interest
Funds received or postmarked by
the 10th of each month earn in-
terest from the 1st of the month.
Of course, your interest is the
highest - 4 3/4% compounded quar-
terly.

Plus History Of Success
We have a proud record of 33
years of service - a record that
includes higher-than-average re-
serves and added protection of
membership in Allied Empire, Inc.,
with assets of \$19,000,000.

We pay AIRMAIL postage both
ways. Fill in this coupon, mail with
your deposit to open you account.
Or check here for pre - paid
AIRMAIL deposit forms.

SAN GORGONIO
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
50 So. First St. - Banning, Calif.

**SAN GORGONIO
SAVINGS & LOAN ASSN.
Dept. A.F.L.**
50 South First St., Banning, Calif.
I want to start earning 4 3/4% PLUS
on my savings right away. Please
open an account in the name of:
NAME.....
ADDRESS.....
CITY..... STATE.....

3 - NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. - SATURDAY, MAY 26, 1962

SENAUSIOS...

(Atkelta iš 3-čio psl.)
rašymui specialiai padirbta versio oda.

Vienuliui šventraščiais krosnis kūreno

Yra viso keturios ankstybiausių Biblijų "laidos": 1) Codex Vaticanus, parašytas apie 300-350 m. po Kristaus ir laikomas Vatikano bibliotekoje; 2) Codex Sinaiticus, parašytas apie 340 m. po Kr., dabar Britų muziejuje Londone; 3) Codex Alexandrinus, parašytas apie 400 m. po Kr., taip pat Britų muziejuje, ir 4) Codex Ephraemi, parašytas apie 6 šimtmetį, laikomas Nacionalinėje Paryžiaus bibliotekoje. Codex arba kodeksas vadinama ilga plati vientisinė pergamentu juosta, kuri patogumo dėlei yra sulankstoma kaip armonikos dupleks. Prieš pradėdant vartoti pergamento kodeksus, rankraščiai buvo rašomi į ritinius (scrolls), tai yra skaitydamas turėjo manuskriptą iš vieno volelio vynioti į kitą volelį.

Kiek laiko, pastangų ir kantrybės reikėjo tiems žydų praeities užrašams surinkti, parodo kad ir Sinajaus kodekso (Codex Sinaiticus) istorija. Vienas vokiečių mokslininkas Tischendorf, 1844 metais būdamas Palestinoje ir iškodamas istorinių senienų, užsuko į šv. Kotrynos vienuolyną prie Sinajaus kalno. Čia jis nustebo pamatęs, kad šio vienuolyno vienuoliai bevartoja senus pergamento kodeksus savo celemis pasiūlyti. Pažvelgęs į krepšyje prie kūrenamos krosnies sumestus supelėjusius senovės rankraščius, jis pastebėjo vieną seniausią pergamentą, kokį jis yra kada seniau matęs. Vienuliui jam sakė, kad jau kelis krepšius tokių "niekam nebetikusių" senų raštų suėdė. Tischendorf spėjo iš krepšio pagrobti 43 puslapius, bet vienuoliai pastebėję, kad profesorius labai jais domisi, krepšį išnešė laukan ir jam nebedavė. Kelias dienas prašęs, maldavęs, jis nė vieno lapo daugiau negavo. Grįžęs po devynių metų išprašė tik vieną lapą, ir dar po 6 metų trečią kartą grįžęs pasiūlė vienuoliams, kad nesudegintuosius likučius parduotų Rusijos carui, kurs jiems gerai užmokės. Tai paveikė. Už gausias dovanas jie dovanavo carui visą likusį manuskriptą (rankraštį), kurs Sinajuje rastas gavo ir Codex Sinaiticus vardą. Vėliau, 1933 metais, holšeykiai tą kodeksą už \$500,000 pardavė Britų Muziejui.

Kitas tipingas pavyzdys, kaip buvo išgelbėtas Efraimo kodeksas (Codex Ephraemi). Versio oda arba veliumas (vellum) rankraščiams būdavo labai brangi, dėlto raštininkai įsimanė, senajam raštą išplovyti ar išskuti, jo vietoje naują rašyti.

Vienas toks Sirijos raštininkas Ephraem, norėdamas surašyti savo paties kūrybą, įsigijo seną Bibliją ir ją, kiek įmanydamas išmazgojęs, surašė savo filosofiją. Bet išplovimas nebuvo pakankamai geras, nes pro Ephraemo raštą buvo įmatomas senasis. Tas pats vokiečių Biblijų tyrinėtojas Tischendorf šitą pastebėjo ir pradėjo su padidinamuo stiklo pagalba nurašyti senąjį tekstą, ir tą darbą per ilgą laiką sėkmingai baigė.

Kitas tipingas pavyzdys, kaip buvo išgelbėtas Efraimo kodeksas (Codex Ephraemi). Versio oda arba veliumas (vellum) rankraščiams būdavo labai brangi, dėlto raštininkai įsimanė, senajam raštą išplovyti ar išskuti, jo vietoje naują rašyti.

Vienuliui šventraščiais krosnis kūreno

Yra viso keturios ankstybiausių Biblijų "laidos": 1) Codex Vaticanus, parašytas apie 300-350 m. po Kristaus ir laikomas Vatikano bibliotekoje; 2) Codex Sinaiticus, parašytas apie 340 m. po Kr., dabar Britų muziejuje Londone; 3) Codex Alexandrinus, parašytas apie 400 m. po Kr., taip pat Britų muziejuje, ir 4) Codex Ephraemi, parašytas apie 6 šimtmetį, laikomas Nacionalinėje Paryžiaus bibliotekoje. Codex arba kodeksas vadinama ilga plati vientisinė pergamentu juosta, kuri patogumo dėlei yra sulankstoma kaip armonikos dupleks. Prieš pradėdant vartoti pergamento kodeksus, rankraščiai buvo rašomi į ritinius (scrolls), tai yra skaitydamas turėjo manuskriptą iš vieno volelio vynioti į kitą volelį.

Kiek laiko, pastangų išlaidų ir kantrybės reikėjo tiems žydų praeities užrašams surinkti, parodo kad ir Sinajaus kodekso (Codex Sinaiticus) istorija. Vienas vokiečių mokslininkas Tischendorf, 1844 metais būdamas Palestinoje ir iškodamas istorinių senienų, užsuko į šv. Kotrynos vienuolyną prie Sinajaus kalno. Čia jis nustebo pamatęs, kad šio vienuolyno vienuoliai bevartoja senus pergamento kodeksus savo celemis pasiūlyti. Pažvelgęs į krepšyje prie kūrenamos krosnies sumestus supelėjusius senovės rankraščius, jis pastebėjo vieną seniausią pergamentą, kokį jis yra kada seniau matęs. Vienuliui jam sakė, kad jau kelis krepšius tokių "niekam nebetikusių" senų raštų suėdė. Tischendorf spėjo iš krepšio pagrobti 43 puslapius, bet vienuoliai pastebėję, kad profesorius labai jais domisi, krepšį išnešė laukan ir jam nebedavė. Kelias dienas prašęs, maldavęs, jis nė vieno lapo daugiau negavo. Grįžęs po devynių metų išprašė tik vieną lapą, ir dar po 6 metų trečią kartą grįžęs pasiūlė vienuoliams, kad nesudegintuosius likučius parduotų Rusijos carui, kurs jiems gerai užmokės. Tai paveikė. Už gausias dovanas jie dovanavo carui visą likusį manuskriptą (rankraštį), kurs Sinajuje rastas gavo ir Codex Sinaiticus vardą. Vėliau, 1933 metais, holšeykiai tą kodeksą už \$500,000 pardavė Britų Muziejui.

Kiek laiko, pastangų išlaidų ir kantrybės reikėjo tiems žydų praeities užrašams surinkti, parodo kad ir Sinajaus kodekso (Codex Sinaiticus) istorija. Vienas vokiečių mokslininkas Tischendorf, 1844 metais būdamas Palestinoje ir iškodamas istorinių senienų, užsuko į šv. Kotrynos vienuolyną prie Sinajaus kalno. Čia jis nustebo pamatęs, kad šio vienuolyno vienuoliai bevartoja senus pergamento kodeksus savo celemis pasiūlyti. Pažvelgęs į krepšyje prie kūrenamos krosnies sumestus supelėjusius senovės rankraščius, jis pastebėjo vieną seniausią pergamentą, kokį jis yra kada seniau matęs. Vienuliui jam sakė, kad jau kelis krepšius tokių "niekam nebetikusių" senų raštų suėdė. Tischendorf spėjo iš krepšio pagrobti 43 puslapius, bet vienuoliai pastebėję, kad profesorius labai jais domisi, krepšį išnešė laukan ir jam nebedavė. Kelias dienas prašęs, maldavęs, jis nė vieno lapo daugiau negavo. Grįžęs po devynių metų išprašė tik vieną lapą, ir dar po 6 metų trečią kartą grįžęs pasiūlė vienuoliams, kad nesudegintuosius likučius parduotų Rusijos carui, kurs jiems gerai užmokės. Tai paveikė. Už gausias dovanas jie dovanavo carui visą likusį manuskriptą (rankraštį), kurs Sinajuje rastas gavo ir Codex Sinaiticus vardą. Vėliau, 1933 metais, holšeykiai tą kodeksą už \$500,000 pardavė Britų Muziejui.

Kitas tipingas pavyzdys, kaip buvo išgelbėtas Efraimo kodeksas (Codex Ephraemi). Versio oda arba veliumas (vellum) rankraščiams būdavo labai brangi, dėlto raštininkai įsimanė, senajam raštą išplovyti ar išskuti, jo vietoje naują rašyti.

Vienas toks Sirijos raštininkas Ephraem, norėdamas surašyti savo paties kūrybą, įsigijo seną Bibliją ir ją, kiek įmanydamas išmazgojęs, surašė savo filosofiją. Bet išplovimas nebuvo pakankamai geras, nes pro Ephraemo raštą buvo įmatomas senasis. Tas pats vokiečių Biblijų tyrinėtojas Tischendorf šitą pastebėjo ir pradėjo su padidinamuo stiklo pagalba nurašyti senąjį tekstą, ir tą darbą per ilgą laiką sėkmingai baigė.

Kitas tipingas pavyzdys, kaip buvo išgelbėtas Efraimo kodeksas (Codex Ephraemi). Versio oda arba veliumas (vellum) rankraščiams būdavo labai brangi, dėlto raštininkai įsimanė, senajam raštą išplovyti ar išskuti, jo vietoje naują rašyti.

Vienas toks Sirijos raštininkas Ephraem, norėdamas surašyti savo paties kūrybą, įsigijo seną Bibliją ir ją, kiek įmanydamas išmazgojęs, surašė savo filosofiją. Bet išplovimas nebuvo pakankamai geras, nes pro Ephraemo raštą buvo įmatomas senasis. Tas pats vokiečių Biblijų tyrinėtojas Tischendorf šitą pastebėjo ir pradėjo su padidinamuo stiklo pagalba nurašyti senąjį tekstą, ir tą darbą per ilgą laiką sėkmingai baigė.

Kaip "išrinktoji tauta" užkariavo "Pažadėtąją žemę"

Istorijos ir kalbų mokslininkai, kruopščiausiai istudijavę tokius ir panašius žilos senovės rankraščius, paskirus hebrajų istorijos ir jų tikėjimo užrašus, palyginę įvairius pačios Biblijos ankstybuosius tekstus su įvairiomis versijomis, originaluose ir vertimuose, nustatė įmanomai aiškiau, kaip ta Biblija atsirado ir evoliucionavo.

Daugiau kaip 1000 metų prieš krikščioniškąją erą, kaip istorikai tvirtina, viena primityvi nomadų-klajoklių tautelė atklydo iš Arabijos dykumų, norėdama prasimušti į derlingą Viduržemio rytinio pajūrio plotus — Kanaano (Canaan) žemę arba Palestiną. Pačių savo akyse jie buvo didi ir galinga tauta. Jų legendos, daugiausia keliančios jų genties narsumą, karingumą ir jų dievui jiems teikiamą globą arba siunčiamą bausmę, laikui bėgant iš gentkartės į gentkartę perduodant, buvo vis labiau pagrazinamos ir papildomos. Jie turėjo dar senesnius pada-

vimus apie savo dar senesnę senovę, apie jų protėvių išvadavimą iš Egipto, apie ilgą klajones Mozei (Maiziesiui) vadovaujant; negana to, jie savinoti visų žmonių pirmąjį tėvą Adomą, kurio sakėsi esą tiesioginiai palikuonys. Tai, kaip tokie beto, paties Jėhvos (Jehovos) "rinktinė tauta", šie Arabijos smėlynų klajokliai galėjo drąsiau pretenduoti į kitų gentių apgyventas teritorijas prie jūros, teisindamiesi, kad jiems pats Dievas per Mozę tą žemę pažadėjo.

(Nukelta iš 5-tą pusl.)

WHY PAY MORE? Keep your coal bin filled. Special low rates Franklin County Stoker \$13.00 Franklin County Chestnut \$15.00 Pocahontas Mine Run \$17.25 Pocahontas Range \$19.00 In 5 ton lots or more. Retail coal yards. Wholesale Coal Distributors Corp. 4845 S. Whipple — LA 3-8821

Ir Jūs galite išeiti pensijon apsigyventi New Mexico pliausoje prie buvusiu Indianų kalvų, arti Albuquerque miesto, kuris randasi netoli Rockies kalnų. 1/2 akro sklypai po \$495 — įsiskaitant, mokant cash 10% nuolaida. Garantuojami nuosavybės dokumentai, dėl smulkesnių informacijų rašykite adresu: Dept. A. F. COMMUNITY BUILDERS, P. O. Box 744, Albuquerque, New Mexico.

For comfort & enjoyment patronize the RAMOVA THEATRE 3518 South Halsted Chicago, Illinois John Semedalas — Mgr.

Parduodamas vieno savininko 1960 METŲ FORD FAIRLANE, su visais įrengimais, 6 cilindrių, prašo \$1325 skambinti Mr. Vytas Vilniškaitis VI 7-9087.

BURNSIDE — POILSIO NAMAI 9435 S. Langley — Chicago 19, Ill. Phone CO 4-2600 24 val. priėmimas sveikstantiems ligoniams ir vyresnio amžiaus asmenims. Geras maistas, pritaikomas dietinis maistas. Registruotos ir praktikuojančios slaugės. Lankytojai mielai sutinkami.

KLINE'S KEEN EDGE SERVICE CO. SOUTH SIDE SALES — REPAIRING SHARPENING HAND AND POWER MOWERS HUGE STOCK OF REPAIR PARTS JACOBSEN SALES & SERVICE All Makes and Types 10222 S. Western — BE 3-6853

Think of mother on Mother's Day May 13th. Large variety of flowers for weddings — anniversaries, funerals etc. Original creations, reasonable prices at WHITE WAY FLORIST INC. 7149 S. State St. — VI 6-7149 Please mention this ad.

EXPANDABLE BOOK RACK 19" closed - 32" opened. Beautiful clear finished oak. Attractive addition to any room. Guaranteed against defective workmanship or material. When ordering, state end-design desired: A, B or C. \$2.95 Postage Paid No C. O. D.'s PORT MANUFACTURING CO. Box 600 — Route # 3, Dept. AFN Benton Harbor, Mich.

4 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 26, 1962

GYVATĖS NUODAI

Gyvačių žinoma apie 2200 rūšių, kurių daugiau kaip dešimtadalį — nuodingos. Kai kurių gyvačių nuodai veikia labai stipriai, todėl labai nedidelis pastarųjų kiekis gali mirtiškai apnuodyti bet kokį gyvulį ar žmogų. Nurodoma, kad šuniui užmušti užtenka 0.00008 g kobros nuodų. Ypač pavojingos gyvatės žmonėms atogrąžų kraštuose. Pavyzdžiui, Brazilijoje kasmet nuo gyvačių įkandimų miršta maždaug 4800 žmonių. Kai kurios gyvatės, pavyzdžiui, smaughiai, yra labai didelės (iki 10 m ilgio). Žilvo senovėje gyvatės darydavo dar didesni įspūdi, nes nebuvo žinomas nuodų veikimas, neturėta priemonių išsibelgti nuo mirties gyvatėms ikandus.

Todėl gyvatės neretai minimos Senovės Rytų mitologijoje. Jos buvo laikomos išminties ženklu, stiprybės bei sveikatos simboliu. Kai kuriose senovės legendose kalbama apie žmones, kurie, suvalgę gyvatę tapdavę žiniais ir gydytojais. Mitai apie gyvates atspindi ir senovės grožinėje literatūroje bei vaizduojamojo meno paminkluose. Pavyzdžiui, gydymo dievas Asklepijas buvo vaizduojamas su lazda, aplink kurią apsvyniojusi gyvatė. Patalėje "Esote prudentes sicut serpentes" sakoma: "Būkite gudrūs kaip gyvatės". Istorijoje ve nurodoma, kad senovėje gyvatė buvusi aplamai mokslo simboliu, ir tik vėliau ji tapusi medicinos emblema. Taip ši emblema liko iki šių dienų gydymo profesiniu ženklu, nors pirminės to ženklo prasmės jau seniai nebeliko.

Indijoje yra daug nuodingų gyvačių kobrų, kurių nuodų 15 mg yra mirtina dozė. Viena tokią gyvatę (Naja naja L.) savo seilinėse nuodų liaukose gali turėti iki 115 mg skystų nuodų (maždaug 33 mg sausų nuodų). Indijoje į kobras žiūriama su pagarba ir dabar, ir retas gyventojas užmuš gyvatę, nes buvo įsigalėjęs prietaras, jog nuoskauda kobrai nešanti nelaimę. Jei seniau kobra išliauzdavo į kambarį, tai būdavo stengiamasi ją išprašyti geruoju, siūlant valgio ir pan. Lietuvoje nemaža nuodingųjų gyvačių ir nekenksmingų žalčių. Paprastai nuodingosios gyvatės neturi geltonų dėmių galvos šonuose, ir išilgai jos nugaros eina vingiuotas ruožas. Jų spalva esti nevienoda: rusva, pilka ar juosva. Žalčio nugarą tamsi (rusva ar beveik visai juoda), o pilvas šviesiai geltonas. Taip galima atskirti žalį nuo nuodingosios gyvatės. Žalys turi ilgą liežuvį su dvišaku galu, kuris padeda jam orientuotis aplinkoje. Neteisingai kai kurie žmonės žalčio liežuvį laiko geluonimi.

Gyvatės nuodai paveikia įkirtus nuodingaisiais dantimis. Artį danties viršūnės atsiveria siurats nuodų kanalėlis. Aštrūs nuodingi gyvatės dantys yra palinkę atgal, prisiglaudę prie komurio. Jai išsijūjus, dantys išsitiesia, ir gyvatė gali kirsti.

Gyvačių nuodai — firštas bespalvis, gelsvas ar žalsvas skystis, su vandeniu sumaišius putojantis. Sausi nuodai išlieka veikūs ilgą laiką — iki 23 m., bet jų veiklumą mažina bakterijų, kai kurių cheminių medžiagų veikimas ir puvimas. Angių nuodai nustoja veikti 72 temperatūroje, o kai kurių kitų gyvačių — tik tai 120 temperatūroje. Įvairių gyvačių nuodai skirtingi, jų nuodingumas nevienodas. Įkandus gyvatei, ypač jų nuodingiausiomis rūšimis, mirtis gali būti greita, jei nuodai patenka tiesiog į kraują, bet paprastai mirštama vėliau, dėl nervų sistemos apnuodijimo, kraujosrūvų, galūnės apnirimo ir kitų priežasčių. Patekę į skrandį, kai kurių gyvačių nuodai pasidaro neveikūs, o kai kurių kitų rūšių — sukelia virškinimo organų gleivinės uždegimą ir kraujosrūvas skrandyje bei žarnose.

Dabar gyvačių nuodai jau iširti palyginti gerai. Įkandus gyvatei, geriausiai prieš apnuodijimą veikia skiepai. Tie skiepai prieš gyvačių nuodus gaminami iš arklų kraujo serumo: arkliai išvirkščiamai į kraują gyvatės nuodų, kurie sukurti specialiu antikūnų gamyba. Taip paruošti arkliai nežūva net nuo didelių gyvačių nuodų dozių. Žinoma, priešgyvatinis serumas turi būti išvirkščiamas kuo greičiau po gyvatės ikandimo. Įkirtus angiai, reikia, kol bus suteikta skubi gydytojo pagalba, išpausti kraują iš žaizdos, išplauti ją 1% kalio permanganato tirpalu ir užverti galūnę aukščiau ikandimo vietos pusvalandžiui.

Ar dabar naudojami gyvatės nuodai medicinoje? Taip, naudojami. Pavyzdžiui, žinomas tepalas su gyvatės nuodais "viprakutan" arba gali būti naudojamas vaistų "viprazid" injekcijos po oda ar į raumens neuralgijai ir kitais atvejais. Tačiau tie vaistai nedėsnai vartojami. Iš šio trumpo gyvatės nuodų aprašymo darosi aišku, kad išvirta anglis nenuodinga. Dar reikia prisiminti, jog kai kuriems gyvuliams, pavyzdžiui, ežiams, gyvatės ikandimas nenuodingas.

M. Krikštopaitis (M. ir G.)

Varžybos

Meyer ir Co parduoda skalbiamas mašinas. Meyer ir Co — geriausioji firma. Bet pastaruoju metu kažkodėl atsiranda mažai pirkėjų. Direktorių sušaukė visus tarnautojus ir pasakė: — Gerbiamieji! Mes nesugebame parduoti net minimumo! Čia pardavimo skyriaus viršininko kaltė. Aš nutariau pasivirti kitą. Ryt visuos laikraščiuose pasirodys mūsų skelbimas:

— Gerbiamieji, beveik visi mūsų firmos tarnautojai dalyvavo varžybose, o be to — daugybė svetimų. Aš gavau krūvą laišku. Ir aš jau paskyriau naują pardavimo skyriaus viršininką. . . Visi klausėsi, ištiesė kaklus. — Dėja, — tęsė direktorius, — varžybas laimėjo ne mūsų tarnautojas. . . Tarnautojų veidai ištėjo. — Varžybas laimėjo išradin-giausias jaunuolis, nors ir kitiems nieko negalima prikišti: visi jauni, veržlūs, moka gražiai kalbėti — bent rašyti —, malonūs, bet ne tokie išradin-gai, kaip mano pasirinktas skyriaus viršininko vietai. Tik jis vienas atsiuntė ne savo, o

— Gerbiamieji, beveik visi mūsų firmos tarnautojai dalyvavo varžybose, o be to — daugybė svetimų. Aš gavau krūvą laišku. Ir aš jau paskyriau naują pardavimo skyriaus viršininką. . . Visi klausėsi, ištiesė kaklus. — Dėja, — tęsė direktorius, — varžybas laimėjo ne mūsų tarnautojas. . . Tarnautojų veidai ištėjo. — Varžybas laimėjo išradin-giausias jaunuolis, nors ir kitiems nieko negalima prikišti: visi jauni, veržlūs, moka gražiai kalbėti — bent rašyti —, malonūs, bet ne tokie išradin-gai, kaip mano pasirinktas skyriaus viršininko vietai. Tik jis vienas atsiuntė ne savo, o

"Jauni, veržlūs vyrai, dalyvaukite varžybose pardavimo skyriaus viršininko vietai gauti!"

Pardavimo skyriaus viršininkas turi būti išradingas, turi mokėti greitai susiorientuoti, turi būti elegantiškas malonus, turi mokėti gražiai kalbėti. Taip pat turi turėti nuosavybę automobilį. Pareikškimus ir nuotraukas prašome siųsti Meyer ir Co adresu ir t. t."

Po dviejų dienų direktorius vėl sušaukė visus tarnautojus.

— Gerbiamieji, beveik visi mūsų firmos tarnautojai dalyvavo varžybose, o be to — daugybė svetimų. Aš gavau krūvą laišku. Ir aš jau paskyriau naują pardavimo skyriaus viršininką. . . Visi klausėsi, ištiesė kaklus. — Dėja, — tęsė direktorius, — varžybas laimėjo ne mūsų tarnautojas. . . Tarnautojų veidai ištėjo. — Varžybas laimėjo išradin-giausias jaunuolis, nors ir kitiems nieko negalima prikišti: visi jauni, veržlūs, moka gražiai kalbėti — bent rašyti —, malonūs, bet ne tokie išradin-gai, kaip mano pasirinktas skyriaus viršininko vietai. Tik jis vienas atsiuntė ne savo, o

— Gerbiamieji, beveik visi mūsų firmos tarnautojai dalyvavo varžybose, o be to — daugybė svetimų. Aš gavau krūvą laišku. Ir aš jau paskyriau naują pardavimo skyriaus viršininką. . . Visi klausėsi, ištiesė kaklus. — Dėja, — tęsė direktorius, — varžybas laimėjo ne mūsų tarnautojas. . . Tarnautojų veidai ištėjo. — Varžybas laimėjo išradin-giausias jaunuolis, nors ir kitiems nieko negalima prikišti: visi jauni, veržlūs, moka gražiai kalbėti — bent rašyti —, malonūs, bet ne tokie išradin-gai, kaip mano pasirinktas skyriaus viršininko vietai. Tik jis vienas atsiuntė ne savo, o

SENAUSIOS...

(Atkelta iš 8-to psl.)

tojas ir kunigas William Tyndale. Jis, gavęs senesnę tekstą negu turėjo Viklifas, išvertė Naująjį Testamentą ir, kai vyskupas jį pašaukė "ant karpeto", Tyndale atkrito: "Nehe daug metų praėjus plūgų ariantis vaikas daugiau apie šventraštį žinos negu tu žinai!" Netrukus jis turėjo iš Anglijos bėgti, bažnyčios šnipai jį susekė Koelno mieste, iš čia jis pabėgo į vokiečių reformacijos centrą Worms ir čia pradėjo spausdinti savo Naująjį Testamentą ir jį išmuglinoti į Angliją. Vyskupai ir policija Biblijos šmuglį gaudė ir baudė daug pikčiau negu dabar narkotikų agentus, ir sugautas knygas tuojuo degino ant laužo. Nebaugis išverstis senojo Testamento, bažnyčios valdyba Tyndale susekė Antverpene, suėmė, įmetė į kalėjimą ir 1536 m. spalio 6 dieną jį pasmaugė ir sudegino ant laužo.

J. Pr. (Panaudota Maclean s 1954 m. gruodžio 15 d. Nr.)

savo automobilio nuotrauką! Vertė E. J.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP. SVARBUS PRANEŠIMAS VISIEMS, KURIE SIUNČIA DOVANŲ SIUNTINIUS SAVO DRAUGAMS IR GIMINEMS VIŠOSE SOVIETŲ SĄJUNGOS VIETOSE. Jūs galite dėti į Jūsų siuntinius vartotus: juvelyrinius išdirbinius, laikrodžius, foto aparatus, rankines siuvas, mašinas, nešiojamas rašomąsias mašines, medžioklinius šautuvus, amatininkų rankinius instrumentus, muzikinius instrumentus, juostelėn užrašojuosius aparatus — tape recorders, Hi-Fi fonografas, transistorinius radijo aparatus, dulkių siurblius, 8 mm filmavimo aparatus, — su sąlyga, kad visi išvardintieji daiktai yra geram stovyje. MES UZTIKRINAME JUS MŪSŲ IPRASTU, GREITU, PATIKIMU IR GARANTUOTU PATARNAVIMU VISUOMET. Mes pranešame savo seniems klientams, o taip pat naujiesiems, kuriems mes patarnaujame, kad mūsų firma tęsia siuntinių persiuntimą į Sovietų Sąjungą. Mes esame įgaloti VNESPOLYTORG tėti siuntinių siuntimą ir mes garantuojame, kad siuntiniai bus pristatyti ir labai skubiai. Visi mūsų skyriai turi didelį pasirinkimą siuntiniams reikmenų (audinių, odų ir t. t.) labai prienamomis kainomis. Visi mūsų skyriai suminėti žemiau kuo geriausiai jums patarnaus pagal kiekvieno individualius pageidavimus. NEW YORK 3, N. Y. 39 Second Avenue Tel. AL 4-5456 NEW YORK 11, N. Y. 135 West 14th St. Tel. CH 3-2583 BROOKLYN 11, N. Y. 370 Union Avenue Tel. EV 4-4952 BROOKLYN 7, N. Y. 600 Sutter Avenue Tel. DI 5-8808 PATERSON 1, N. J. 99 Main Street Tel. MU 4-4619 VINELAND, N. J. West Landis Ave. (Greek Orthodox Club Bldg.) Tel. FO 3-8569 LAKEWOOD, N. J. 126 4th Street Tel. LO 2-1446 NEW HAVEN, Conn. 509 Congress Avenue Tel. HU 1-2750 PITTSBURGH 3, Pa. 1015 East Carson St. Tel. TO 1-1063 CLEVELAND 13, Ohio 904 Literary Road Tel. TO 1-1063 WORCESTER, Mass. 174 Millbury Street Tel. SW 8-2868 HAMTRAMCK, Mich. 11333 Jos. Campau Tel. TO 7-1575 CHICAGO 22, ILL. 2232 W. Chicago Ave. Tel. BR 8-6968 CHICAGO 2, ILL. 3212 So. Halsted St. Tel. WA 5-2737 LOS ANGELES 22, Cal. 960 So. Atlantic Blvd. Tel. AN 1-2994 SAN FRANCISCO, Cal. 2076 Sutter Street Tel. FI 6-1571 NEWARK 3, N. J. 428 Springfield Ave. Tel. BI 3-1797 PHILADELPHIA 23, Pa. 525 W. Girard Ave. Tel. WA 2-4035 WATERBURY, Conn. 6 John Street Tel. FL 6-7766 GRAND RAPIDS, Mich. 806 Bridge St., N. W. Tel. GL 8-2256 DETROIT, Mich. 7300 Michigan Ave. Tel. VI 1-5355 PASSAIC, New Jersey 176 Market Street Tel. CR 2-6387 ATHOL, Mass. 61 Mt. Pleasant St. Tel. CH 9-6245 BOSTON, 18, Mass. 271 Shawmut Ave. Tel. LI 2-1787 BUFFALO 6, N. Y. 332 Fillmore Ave. Tel. TL 6-2674 HARTFORD, Conn. 132 Franklin Ave. Tel. CH 6-4724 Vineland, N. J. skyrius atidarytas tik penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais. 9 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 26, 1962

SENAUSIOS...

(Atkelta iš 5-to psl.)

dvasininkų ir intelektualų kalba viduramžiuose.

Norėdami išaugoti žydiškumą kolonijose patys žydai Bibliją išvertė į graikų kalbą. Tas pirmasis vertimas buvo pavadintas Septuaginta, nes tą vertimą farono Ptolemėjaus įsakymu 72 žydų rašto žinovai išvertė per 72 dienas.

Sekantis vertimas buvo padarytas į lotynų kalbą. Romos popiežiaus užsakymu. Apie 385 metus po Kr. popiežius Damazas (Damasus), bėskodamas tinkamo mokslininko, kurio sugebėjimas iš daugelio Biblijos versijų, platinamų Viduržemio pajūriais, sudaryti vieną patikrintą ir priimtą versiją lotynų kalba, aptiko netoli Bettejaus urve su lietu gyventojų eremiti vienuoli Jeronimo (Hieronymus). Tai buvo didelis originalas, karštas ekscentriškas tu laikų intelektualas, kurs net gavęs popiežiaus užsakymą atrinkti ir išverti į lotynų kalbą pilną Bibliją, pasiūkio gyventi ir dirbti savo urve per 34 metus, nors dirbdamas popiežiui būtų galėjęs turėti visus tu laikų patogumus ir ištaigas. Eilės metų įtempto ir kruopštaus mokslinio darbo vaisius gavo vardą Vulgate, ir nuo tol Vulgate iki šiai dienai pasiliko Romos katalikų bažnyčios oficialioji ir vienintelė pripažinta Bibliją, o pats Jeronimas pelnėsi šventojo titula, nors kol tebebuvo gyvas už savo darbą susilaukė tik piktos kritikos ir šmeižtų. Tie kritikai tiek šventąjį paveiklį, kad jis juos viešai "dvikojais asilais" išvadino! Jis mirė nusišvęs ir savo darbu ir krikščionimis, ir jo Bibliją Romos bažnyčia galutinai prisiėmė tik pusantro šimto metų praėjus po jos išvertimo...

Nesivaizduojami sunkūs perrašymo darbai. Iki pusės penktoliktosio šimtmečio Bibliją buvo perrašinėjama rankomis ir tiksliausiai vienuolių visą savo amžių nuo to darbo nepasitraukė, nes nurašyti buvo galima tik po vieną kopiją, nes tada kalkinio popieriaus nežinota, o apie spaudą niekas dar nei nesapnavo. Koks vargingas buvo Biblijos kopijavimo darbas, galima įsivaizduoti iš to, kad plačios, ilgos pergamento juostos būdavo laikomos įremtos ir pakabintos į pabalę, kad kartais žvakių vašku ar rašalu nesuteptas ar kitaip nesuteršus šventųjų lankų. Darbas vykdavo žiemą vasarą, nešildomuose mūruose; sako, žiema kartais net rašalas užšaldavo. Darbo metu niekas neturėjo kalbėti, darbo valandos tada buvo nuo atsikėlimo iki gulimo. Kas bandė skųstis ar pervargti, būdavo virvėmis prieš savo medinio suolo prišiamas ir turėjo rašyti pilną laiką. Pasenę berašydami vienuoliai savo vargstančias rankas paršdavo prie pabalčių pritaistytomis virvėmis. Rašymo darbas buvo atliekamas maldingoje atmosferoje ir dar-

bo metu niekas negalėjo kalbėti.

Dar idomiau darė žydų raštininkai, kurie kiekvieną sykį, kai nurašant Bibliją pasitaikė žodis "Dievas", jam parašyti svariai nuplaidavo savo plunksną, o pasitaikius žodžiui Jehovah, prieš rašydami eidavo nusimazgoti visą savo kūną!

Bet kad žmogaus prigimtis visur ir visada buvo ta pati, rodo kad ir pora šokių prirašė. Vienas lotynų teologas, pervargintas perrašinėjimo darbu, pergamento parašėte smulkiai prirašęs: "Knygą baigę sulaužykime magistro (bosso) kaulus" O kitas šveicariškas vienuolis pergamento parašėte prirašęs: "O kad taip čia šalia manęs būtų stiklas gero seno vyno..."

Pagaliau, vienas išradingas vokiečis Jonas Gutenbergas apie 1450 metus išgalvojo raištinį spausdinamą mašiną ir, žinoma, jo pirmoji 1454 metais išleistoji knyga buvo Bibliją. Tai buvo tikras meno darbas. Kiekviena knygos kopija buvo gausiai iliustruota ranka pieštais spalvotais paveikslais ir vinjetėmis. Visos Biblijos buvo du masyviniai tomai 16 colių aukščio, azuolo medžio, oda aptemptais, viršais, taip kad tomas svėrė 28 svarus. Dar 1920 metais viena Gutenbergo darbo Bibliją pirkto Jungtinių Valstijų vyriausybė, sumokėdama \$600,000; šandien kaštuotų milijonas dolerių, kad bebūtų, nors sako, kad visame pasaulyje tos Biblijos esama 46 kopijų.

Bibliją kaip bažnyčios prakeikta knyga

Kaip ir keista, bet tą pačią Bibliją, kurią krikščionių bažnyčia Dievo žodžiu vadina ir iš jos išveda visą teologiją, Romos katalikų dvasiškija iki naujausių laikų drekdė skalyti ir platinti, o kelis neklauzadas net sudėgino ar kitaip nugalabijo. Priežastis tokio persekiojimo buvo grynai profesinė, nes bijota, kad žmonėms patiems skaitant Bibliją, jiems nebebus reikalingi kunigai, o skaitant ir patiems aiškinant, neišvengiamai turėjo prasidėti "skizmos irerezijos". Žinoma, iki Gutenbergio ir Reformacijos tokių pavojų veik nebuvo, nes rankomis nurašomą Bibliją buvo nepaprastai maža ir tos pačios buvo neapsakomai brangios, o kadangi buvo vartojamos tik lotynų kalba, tai jos ne tik eiliniai žmonės, bet net patys kunigai nebesupradavo.

Pirmasis į "svetimą" — anglių kalbą Bibliją keletą metų prieš spaudos išradimą išvertė Jonas Viklifas (Jahn Wyclif). Bet kadangi jo vertimas buvo ranka rašytas ir jos buvo vos kelios kopijos, bažnyčia buvo "primerkusi aki" ir Viklifas spėjo numirti savo mirtimi, bet po 40 metų bažnyčia susiprato, Viklifo kaulus iškasė, sudėgino ant laužo ir pelėnus išpylė į upę.

Kitas į anglių kalbą išvertęs Bibliją buvo mokyklos mokytojas (Nukelta į 9 psl.)

DR. ANNA BALIŪNAS Tel. ofiso: PR 8-7773; rez. PR 6-4732
AKIU, AUSU, NOSIES ir GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: Prospect 8-3229
Rezid. tel.: WALbrook 5-5076
Valandos: kasdien nuo 10 iki 12 val. ir ryto ir nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.

Tel.: Prospect 8-4717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas diena po pietų 1-3; vak. 7-8
tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Treč. ir sekmd. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
PR 6-1795 arba 312-695-0533.
425 N. LIBERTY ST. R. 25
ELGIN, ILL.
Valandos pagal susitarimą

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezid.: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., ketvirt. ir penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, antrad. nuo 1-5, treč. ir šeštadienį tikrai susitarus

DR. JONAS G. BYLA-BYLAITIS
NERVŲ - SMEGENU LIGOS, CHIRURGIJA
2737 W. 71st STREET
Valandos: tik susitarus skambinant GR 6-3409

Ofiso telefonai: Virginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akusherija ir moterų ligos
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.
Seštadieniais nuo 2 iki 4 popiet.
Trečadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414, rez. RE 7-6867
DR. BR. GAIZJŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Seštadieniais 1-4 val. p. d. Trečadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val. Treč. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDens 3-7278

GRovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juška
AKIU LIGŲ SPECIALISTE
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD
Ofiso ir buto tel.: OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7. Treč. ir šeštadienį tik 10-12.

DR. VL. KAUPAS
VIDAUS LIGOS
(spec. plaučių ir širdies)
756 WEST 35th STREET
(kampus 35th ir Halsted)
Val. vak. 7-9, šešt. 10-2, treč. susitarus.
Ofiso tel. BI 7-0400.
Visada atsilieps tel. 427-0871.

Tel. ofiso ir buto: OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.
Trečiadieniais uždaryta.
Seštadieniais 12-4 val. popiet.

Ofiso telefonai: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepia, šaukite KEDzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4146 So. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3.
Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketvirtad. nuo 6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 W. 63rd Street
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 14 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.
Ofiso tel.: HE 4-1318 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9:00-2:00 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

Ofiso telefonai: ClifSIDE 4-2826
Rez. telefonai: WALbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
Bendra praktika ir chirurgija specialiai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 So. ASHLAND
Savaitės dienomis priėmimo valandos 2-4 ir 6-8 val. vak.
Seštadieniais 2-5 val. vak.
Trečiadieniais ir sekmdieniais uždaryta. Ligonius priima tik susitarus telefonu.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGOS
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223 arba PR 6-5577
OFISO val.: pirmad., antrad., trečiad. ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Seštadieniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HE 4-2123 nuo 1-9 val. p. p. kasdien, išskyrus trečiadienį ir šeštadienį.

DR. STASYS ŽMUIDZINAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
EMERGENCY
Staigiai susirgus ar susižeidus kasdien šaukite telefoną: 434-6967.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez. PR 6-4250
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampus Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Seštadieniais 1-4 p. p. Trečiad. ir šeštadieniais uždaryta.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bاندازai. Specialiai pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Seštadieniais 9-11.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: Prospect 6-5084

LIETUVIAI AKIU GYDYTOJAI
Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 So. CALIFORNIA, Yards 7-7381
Tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (trečiad. uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 2 p. d.

DR. G. SERNER
LIETUVIŠKŲ AKIU GYDYTOJAS
25 metų patyrimas.
Tel.: Yards 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, Treč. uždaryta. Penkt. ir šešt. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

GROUND OBSERVER CORPS
CALL CIVIL DEFENSE
PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS
8 - NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
- SATURDAY, MAY 26, 1962

SENAUSIOS...

(Auklėta iš 1-to psl.)

Zydų dievo Jehovos evoliucija

Apie 1000 metų prieš Kr. tą hebrajų genį pasiėmė rašymo mokslas, tad ir jie savo legendas pradėjo įbraižyti į molį, įkalinti į akmenį, vėliau įbraižyti į odą ir kitokią lankstomą medžiagą. Palaipsniui, kaip ir kitos primityvios tautos, hebrajai išvystė savo literatūrą, kuria iš paskirų autorių rinkinčių vėlesnieji surinko ir sudarė didesnius dažnai papildydami ir savo kūrinių prirašydami. Biblijos tyrinėtojai moka atskirti tos Biblijos dalis pagal paskirus periodus ir autorius, gyvenusius šimtmėčiais nuo vienas kito atstume. Pavyzdžiui, "Karalių knygos" yra darbas dangelio autorių, gyvenusių ir rašiusių maždaug 500 metų laikotarpyje. Kiek skirtingi buvo žydų Biblijos autoriai savo galybėmis ir pažūromis, pabrėžtina tai, kad net patį savo Dievą vadino skirtingai. Vienas autorius, kuriam Biblijos tyrinėtojai davė vardą "J", laikomas ankstybiausiuoju, rašiusiu apie 1,000 metų prieš Kr. Jis surinko į vieną rinkinį visus seniausius hebrajų milus, pasakas ir legendas — apie pirmąją nuodėmę, Ivaņą, kelionę per dykumas, žodžių nuo pasaulio pradžios iki Solomono. Šis autorius Dievą visą laiką vadina Jahveh arba Jehova.

Šimtmėčiu vėliau atsirado kurtas ankstybųjų rašėjų, kurtas tyrinetojų pavadintas vardu "E", nes Dievą jis vadina ne Jahveh, o Elohim.
Apie 7 šimtmetį prieš Kr. abudu autoriai - J. ir E. - buvo sudėdė į vieną apsakymų knygą.

Autoriaus "J" Jehova yra baisiai žiaurus, garbėtroška ir kraunų mėgejas, dažnai labai brutalus ne tik hebrajų priešams, bet ir patiems hebrajams, karo ir keršto dievas kurs kartkartėmis asmeniškai atėdavo į žemę, ypač pas savuosius. Pavyzdžiui, tas pats Jehova savo favoritui Nojui pats uždarė arkos duris, kai visi buvo virun suėję ir paleido vandenį; jis su Abraomu drauge valgė sviestą ir pieną. Autoriaus "E" Dievas Elohim buvo žymiai švelnesnis, labiau abstraktus, netoks žiaurus. Abu du autoriai - J. ir E. buvo griežtai skirtingos pažiūros į valstybę. J. skelbė valstybės dievišką kilmę ir teokratinę tvarką, o E. į tokią valstybės tvarką žiūrėjo su panieka, kaip į politinio smukimo reikšninį.

Kodėl svėtuola su Naujoju Testamentu?
Vadinamąjį Naująjį Testamentą surašyti truko neilgiau kaip penkeltą dešimtį metų, tik su jo rašymu buvo suvėluota daugiau kaip penkiasdešimtis metų. Tas nesirūpinimas viską užrašyti, kol dar nepamiršta, atsimenant tų laikų netaikaus, visiškai suprantamas ir pateisinamas. Argi ne Kristus pasakė, kad nieku ki-

tu nesirūpinkite, tik būkite pasirošę ir laukite, kol jis grįš savo dangiškoje didybėje, ir tai labai greit, dar tai pačiai gentkartei tebegyvenant. Todėl užrašyti Kristaus biografiją, jo mokslus tezes, pamokslus ir paraboles niekam ir į galvą nebeatėjo. Tik kai metai po metų slinko ir Kristų asmeniškai pažinojusių liudininkų gentkartė pradėjo baigti išmirti jo grįžimo nesulaukdama, buvo susirūpinta surinkimu iš lūpų ir lūpas perduodamomis "geromis naujienomis" ir jų apsaugojimu sekantioms gentkartėms.

Pirmoji rašytinė medžiaga, iš kurios pradėjo užsimėgti Naujasis Testamentas, buvo per krikščionių bendruomenes platinamieji Povilo laišakai, kurių jis, atrodo, bus daugiausia prirašęs. Jokios savo religinės literatūros neturėdami, krikščionys tuos misionierių, vadinamų apaštalu, laiškus skaitė susirinkimuose ir perrašėdami siuntė kitoms bendruomenėms. Jezaus biografiją ir bent svarbiausius jo mokymo punktus tvarkingai užrašyti pradėta vos tik trečiojoje gentkartėje, surankiojant jau padavimais virtusius atsiminimus.

Juo pėlesnė evangelija, juo daugiau stebuklų

Iš tokių atsiminimų ar padavimų užrašų, pavadintų Geromis Naujienomis arba evangelijomis, pirmasis priskiriamas Petro ir Povilo palydovui, jaunam misionieriui Morkui, kurio evangelija buvo parašyta kaip nustatyta 65 metais po Kristaus. Iš visko matyti, kad pats Morkas Kristaus nepažino ir nematė, o užrašė pagal pasakojimus. Mato ir Luko evangelijos ir joms panašūs Apaštalu Aktai pasirodė 10 ar 20 metų vėliau už Morkų. Nustatyta, kad šie vėlesnieji autoriai naudojosi jau parašyta Morkaus ir kažkokia kita, kuri yra be pėdsakų dingusi, pavadinta "Q" evangelija, papildydami savo girdėtais žmonių gyvu žodžiu pasakojimais, nors labai maža istorikų betiki, kad Matas ir Lukas patys jas rašė.

Tačiau daugiausia ginčų sukėlė tariamai šv. Jono parašytoji Ketvirtoji evangelija ir jam priskiriamoji Apreiškimų knyga. Daug žymių šventraščių istorikų aiškina, kad šv. Jono evangelija ir savo kalbos savitumais, ir istoriniais nurodymais, ir juo labiau teologiškais idėjomis yra darbas visiškai nežinomo autoriaus, gyvenusio antram šimtmečiu po Kr., mažiausiai 100 metų po Jo mirties ir ne tik nėra Kristaus "numylėtojo Jono" asmeniniai atsiminimai, bet yra surašytos versijos, jau nudažytos mažiausia trijų gentkarčių le gendomis ir pagrazintais padavimais. Kaip tos legendos ir pagrazinti padavimai juo toliau juo labiau tirštėjo, liūdi ja tos pačios 4 evangelijos. Pavyzdžiui, pirmoji, Morkaus evangelija, yra, rimtai parašyta, be didesnių perdėjimų trumpa biografija, kuri pavaizduoja

Jėzų kaip šiaip gerą teisy, diešvolį žmogų, bet kol kitos evangelijos buvo baigtos rašyti, jau atsirado ir Nekaltas prasidėjimas, ir kaskart daugiau stebuklų, ir Kristaus dieviškumo idėjų. Paskutinioji Apreiškimų (Reveliacijų) knyga savo su pernaturalizmu, teologija ir graikų kalbos skirtingu stiliu, tiek toli nuėjusi, kad pati ankstyboji Krikščionių bažnyčia gavo sutikti, jog ji nėra Jono rašyta.

Bemažko neišmetė Senaji Testamentą

Iki trijų šimtų metų po Kristaus nebuvo jokio vienos knygos surinkto Naujo Testamento, kaip šandien jis yra žinomas. Buvo įvairių bažnyčių tarpe išskirstyti rankraščiai, laišakai ir gauti mažiausiai antra tiek evangelijų, kiek jų yra palikta Naujajame Testamente. Pradžioje krikščionių bažnyčiose labai bringintos Petro evangelija, Egiptėnams, Jokūbo Knygos ir evangelija pagal Hebrajus, šandien bėra žinomos tik mokslininkams. Ginčai, kuri evangelija bei kokie laišakai tinka ir kokie netinka Naujajam Testamentui, truko keletą šimtmečių, o Apreiškimai būdavo priimami ir vėl išimami, ir sykį mažai bėtrūko, kad nebuvo visiškai išmesti iš Naujojo Testamento. Buvo laikas, kada ir visas Senasis Testamentas arba grynai žydiškoji Biblijos dalis beveik neliko visiškai išmesta. Jėzaus

pasekėjams randant rekrutų vis daugiau ne žydų tarpe, krikščionių tarpe netaikaus buvė atsirado ir Nekaltas prasidėjimas, ir kaskart daugiau stebuklų, ir Kristaus dieviškumo idėjų. Paskutinioji Apreiškimų (Reveliacijų) knyga savo su pernaturalizmu, teologija ir graikų kalbos skirtingu stiliu, tiek toli nuėjusi, kad pati ankstyboji Krikščionių bažnyčia gavo sutikti, jog ji nėra Jono rašyta.

Pirmieji Biblijos vertimai ir pertėjai

Pirmasis Biblijos vertimas į svetimas kalbas buvo padarytas dar apie 300 metų prieš Kristų. Tais laikais žydu kolonijos Romos imperijoje Viduržemio pajūrių miestuose buvo gana gausios, ypač Aleksandrijos mieste, Egipte. Tose kolonijose žydai jau buvo gimtąją kalbą pamiršę ir vartojo daugiausia graikų kalbą. Buvusioji jų gimtoji kalba — Hebrajų kalba jau buvo mirusi kalba, kurios ne tik kolonijose niekas, išskiriant rašto žinovus, nebemokėjo, bet ir pačioje Palestinoje hebrajų kalbą išstūmė aramajų (Aramaic) kalba, kuria ir Jėzus temokėjo kalbėti. Hebrajų kalba likosi tik rabinams ir intelektualams, kaip lotynų buvo krikščionių (Tęsinys 8-ame pusl.)

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!
Jei norite užtikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelsaimi ištikus, neturėsite jokių nemalonių.
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"
O'MALLEY & McKAY, Inc.
222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonai: Central 6-5206
Generaliniai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

SIUNTIINIUS SIŪSTI Į LIETUVĄ GERIAUSIA TIESIOGINIAI BE TARPININKŲ PER LIETUVIŲ LICENZUOTĄ FIRMA
COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
Tai viena iš penkių Inturisto, dabar Vniešposytorgo, firmų, įgaliotų priimti ir siūsti siuntinius į Lietuvą ir SSSR kraštus.
Siuntiniai pristatomi gavėjams Lietuvoje per 6-7 savaites, ir nė vienas siuntinys nebuvo nei užklūves, nei dingęs.
Dabar tik ką gautas leidimas kai kuriems vartotiems daktams siūsti į Lietuvą licenzuotuose siuntiniuose apmokant muitą čia — būtent:
laikrodžiams, brangenybėms, radio ir foto aparatams, siuвамoms mašinoms, rašomosioms mašinėlėms, muzikos instrumentams, amato įrankiams ir pan.
Taip pat siūniame standartinis drabužių siuntinius. Pavyzdžiui: 3 kostiumams vilnonės medžiagos \$24.50. Su per siuntimu \$45.00.
MAIŠTO siuntiniai iš DANIJOS pristatomi gavėjams per 3 savaites.
Dėl informacijos bei nemokamų katalogų prašome kreiptis į:
COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
3212 So. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL. Tel. CA 5-1864
ARBA
MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE
2439 WEST 69th ST., CHICAGO 29, ILL. Tel. WA 5-2737
E. ZUKAUSKAS, M. VELECKAS

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambi Sviesa Chicagoje.
Redaguoja Rita Kavolienė
Medžiagą siųsti: 622 Nicholas St., Defiance, Ohio

5 METAI

NR. 11 (163)

Lietuviškojo gyvenimo impotentiskumas

Kai pasižiūri Scrantone į laikraščių kioskus, kažkaip pasidaro liūdna. Visokių lairaščių visokiomis kalbomis, bet lietuviško nesuras. Angliakasiai palaiko savo namų kalbą, bet mes esame ir angliakasių tarpe per daug smulkūs. Ir tuomet prisimena susitikimai Chicagoje, New Yorke ir kitur su lietuviais intelektualais. Ir ten jaučiasi impotentiskumas, nuovargis ir abejingumas. Gaunasi la dolce vita, geriama daug ir nieko nepasakoma. Ar tai dėl to, kad yra mums pradingę Scrantono masės?

Ne! Tas daugumos argumentas, tiek daug vartotas, nieko nesako. Ir lenkai, ir slovenai, ir kitos didesnės tautos čia Amerikoje turi betirpstančių išsiviję. Niekuomet niekas neraišė tiems, kurie kalbas pamirš. O rašė tiems, kurie tas kalbas mokė ar išmok. Literatūros lenkai savo laiku manifeste pasisakė, kad jie eina ateities lietuviams Lietuvoje. Bet reikia rašyti ir gyventi šiandien. Todėl tiek daug ir žuvo, negalėdami būti išgelbėti net to manifesto stoiceizmo. Atsakymas glūdi šiandieniniame pasiryžime ką nors prasmingo sukurti. Bet kam?

Kūryba ateina per individą sau pačiam. Tie, kurie norėtų rašyti dabartinei aplinkai, atpuls, nes dabartinės lietuviškos aplinkos nebėra. Tie, kurie rašys ateities Lietuvai, irgi atpuls, nes ateities Lietuvos dar nėra. O išliks tik tie, kurie rašys amžinybei, kurie rašys vertus dalykus visai žmonijai. Tie, kurie ieškos šviesos gyvenimui, ją suras net pačioje negausiausioje tautoje, jei kas toje tautoje iš tikro vertingo

Ramojus Vaitys PRAPLĖSKIME KALBINĮ ŽODYNĄ

(Tęsinys)

Daugelis gal sakys: kuriem galim man žinoti visus tuos paukščius ir medžius, esant miesto gyventojui, kursai "draivina karą į savo ofisinį džabą dauntaune". Taigi, tasai kurs "draivina", galėtų pasistengti nedraivinti, o vairuoti arba važiuoti, ir galėtų susilaikyti nuo žodžio "karas" vartojimo prisimenant, kad jis mūsų kalboj turi kitą, daug senesnę reikšmę. Na, o ką jau bekalbėti apie kitų automobilizmo terminų vartojimą — jis dypukų tarpe yra pasibaisėtinai padėtyj: šioj srityj beveik išsiai vartojami angliški žodžiai, lietuviškai iš-koneveikti.

Daugelio dėl to nė kaltinti negalima, nes dabartiniai sa-

bus surkurta. Aukštinis išsiviję periodas jau pasibaigė. Dėl to šiandien ir atsidūrė tame absurdo taške išsename iš ribotos visuomenės į visą žmoniją.

Ar tai nėra tik lakūs žodžiai? Ne! Tai yra tiesa, nes mes tikrai išsename. Aišku, ne visais frontais ir ne visi. "Leave Your Tears ir Moscow" li-gi Pax Romana pirmininkystės dar nieko nesako. Tie, kurie tais dalykais gyvena, greitai nusivils. Nieko net nesakyti, jei "Kartą sekmadienį" dainuotų vietoj graikės lietuvė. O mums sakyti, kad sąmoninę ir pasąmoninę mūsų sielą atvertų mums patiems ir kitiems koks lietuviškas Jean Paul Sartre.

Bel mums nereikalingas nei Melina Mercouri, nei Jean Paul Sartre vardas. Mes turime savų. Juozas Girnius kažką prasmingo visai žmonijai atvėrė savo "Tautoj ir Tautinėje Ištikimybėje." Katiliškis sukūrė nuostabiūs pasakojimus. Lan-kininkai davė nemiršančią poeziją. Santariečiai draugys-tės iliuziją. Visa tai ir pateisi-na ir įprasmina mūsų gyvenim-ą.

La dolce vita paliks su mu-mis, paliks su mumis ir Mad-ison Avenue, bet tarp tų pink-lių išsikristalizuoja ir tikras bei nuosirdus gyvenimas. Ir du vėl pasidaro viena. Katiliškis savo asmeniu ar raštu daugiau pasakys pamirštam Scrantono poeziją. Santariečiai draugys-tės iliuziją. Visa tai ir pateisi-na ir įprasmina mūsų gyvenim-ą. La dolce vita paliks su mu-mis, paliks su mumis ir Mad-ison Avenue, bet tarp tų pink-lių išsikristalizuoja ir tikras bei nuosirdus gyvenimas. Ir du vėl pasidaro viena. Katiliškis savo asmeniu ar raštu daugiau pasakys pamirštam Scrantono poeziją. Santariečiai draugys-tės iliuziją. Visa tai ir pateisi-na ir įprasmina mūsų gyvenim-ą.

vivarių (teko girdėti net ir to-kį naujadarą automobiliumi pa-keisti) savininkai tik retas ku-mis Lietuvoje turėjo tokį daiktą. O iš "bendro išsilavinimo" ei-linis, nei automobilizmu, nei žodyno grynumo nesisielo-jęs pilietis nežino gal tik ir padanga — nors ir juos nevisados panaudoja. Ir nenus-tėčiau, jeigu nevienam šių ei-lučių skaitytojui bus pirmą-syk girdimi tokie jau Lietuvos surkurti ir savo vartosenoj nu-sistovėję žodžiai, kaip pav.: sankaba — clutch, greičių dė-žė — transmission, pamina (pav. stabdžių, sankabos) pedal (accelerator buvo vadinamas "gazo pamina"), universal shaft — kardano velenas,

crankshaft — alkūninis velenas; srovės paskirstytojas — distributor, žvakė — spark plug, greičių svirtis — gear-shift lever, langų valytuvai — spēkit,kas tai?, ašis — axle, duslintuvas — muffler, išmeti-mo vamzdis — exhaust pipe, atsarginis ratas — spare tire, lingė — suspension spring, o "spring" aplamai — spyruoklė (liaudyje žinoma "sprendži-nos" vardu). "Fenderiai" buvo vadinami sparnais, "šakebzor-beris" — amortizatorium, "ba-erija" — akumulatorium. Pas-tarieji du yra per daug ilgi ir gremėzdiški skoliniai (iš pran-čūzų), ir jiems tikrai vertėtų sugalvoti geresnius pakaitalus.

Savivario motoro pilnas te-chniškas pavadinimas yra "vi-daus degimo variklis" — inter-nal combustion engine (varik-lis — engine, motor). Kai ku-rie įvardai yra tarptautiniai, pav. diferencialas, radiatorius, karbiuratorius, nors antrajam dar turime neprigijusį "aušin-tuvą", o trečiajam — "dujik-lį". O kas norėtų žinoti dar ir antraeilijų automobilio detalių vardažodžius, štai keletas: stū-moklis — piston, švaistiklis — connecting rod, paskirstoma-sis velenas — camshaft, vožtu-vai — valves, dantratis, krump-liaratis — gear, rutulinis guo-lis — ball bearing, įvorė — bushing, laisvos eigos purkš-tukas — idling jet.

Ginklavimuisi ir karo grės-mei esant svarbia tema nūdie-ninės perijodinėj spaudoj, įvai-riuos ginklų rūšys palinksniu-ojamos ir mūsų laikraščių sklil-tyse. Tuo tarpu kai vyresnio-ji dypukų karta daugiau ar mažiau žino tuos karo padar-gų pavadinimus, jaunoji kar-ta nevisada gali susieti tuos lietuviškus įvardus su jų pras-mėmis. Tokius žodžius, kaip šautuvas, durtuvas, šalmas, kardas, kalavijas, ietis, lankas ir strėlė, manau, kad visi žino iš naminių pašnekesių su tė-vais arba iš poezijos skaitymo (kuris gi lietuvis jos neskaito!).

Kiek mažiau žinomi jauna-jam skaitytojui gali būti: kul-kosvydis (nuo "kulka" — bul-let, ir "svaidyti") — machine gun, minosvydis — mortar, patranka (pav. priešlėktuvinė, prieštankinė) — cannon (sa-kau cannon, o ne gun, nes "gun" pagal reikalą gali reikšti ir šautuvą, ir pistoletą, ir pa-galiau patranką), pabūklas — a piece of ordinance, sprogne-

nys — explosives, šaudmenys — ammunition, šovinys — cart-ridge. Šautuvui anglai turi du žodžius — shotgun ir rifle; pir-masis vadinamas "medžiokli-niu šautuvu", antrasis — ka-rišku š. Nelabai preciziškai taikomasis yra žodis "sviedi-nys": Lietuvoj jis reiškė arba žaidimo kamuolį (ball), arba artilerijos sviedinį (shell), o tremtyj, pastariajame dešimt-metyj išplitus raketų pramo-nėi ir pritaikymui, sviediniai buvo prikerpta dar ir trečia reikšmė — raketa (missile). Angliškam "submarine" turi-me povandeninį laivą ir nar-čūzų, ir pastarasis labiau var-gotinas. Kitų karo laivų pava-dinimai: naikintojas — dest-royer, minogaudis — mines-weeper, minininkas — mine-layer, lėktuvnešis — aircraft carrier. Karo aviacijoj varto-jami terminai: bomber — bombonešis, fighter plane — naikintuvas, reconnaissance plane — žvalgybinis lėktuvas, jet plane — sprausminis lėk-tuvas (nuo žodžio "sprausmė" — jet, nozzle), helicopter — kartais vadinamas malūnspar-niu, bet dažniausia tiesiog heli-kopteriui, tokie karininkų laipsnių pavadinimai, kaip ka-pitonas, leitenantas, majoras, generolas ir admirolas yra pa-siskolinti, bet keliems laips-niams turime savus žodžius: eilinis — private, grandinis — corporal, puskarininkis ir vir-šila — berods atitinka JAV-jų kariuomenės seržantui ir mas-ter sargeantui, ir pulkininkas — colonel.

STUDIJŲ DIENOS

Šį savaitgalį, gegužės 25-27 d., Chicago Studentų San-taros skyrius Union Pier ren-gia pavasarinę studijų dienas. Penktadienį, gegužės 25 d., bus susipažinimo vakaras. Šešta-dienį, gegužės 26 d., 2 val. *Algimanto Mackaus* paskaita, o 3:30 val. *Henriko Nagio* pas-kaita. Vakaro programoje — satyriniai škiečiai, kuriuos pa-ruoš Kazys Almenas ir Rimas Vėžys. Studijų dienos įvyks Gintaro vasarvietėj, Lake Sho-re Rd., Union Pier, Mich.

SKAITYK PATS IR PARAGINK KĪTUS SKAITYTI
N A U J I E N O S
J O S V I S A D V A Š O T E I S Y B Ė

VACLOVO BIRŽIŠKOS KNYGOS

"Naujienose" galima gauti šias prof. Vaclovo Biržiškos lietuviškas knygas:

1. *Senųjų lietuviškų knygų istorija, I dalis, 208 pusl.* \$2.00
kietais viršeliais \$3.00
2. *Senųjų lietuviškų knygų istorija, II dalis, 226 pusl.* \$2.00
kietais viršeliais \$3.00
3. *Aleksandrynas, senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos, I tomas, 431 pusl., kieti viršeliai* \$7.50
4. *Praeities pabiro, rinkinys straipsnių iš Lietuvos praeities, 352 pusl., kieti viršeliai* \$6.50

Čia suminėtas knygas pasiųsime paštu, jei nurodytas pinigų sumas čekiu ar Money Orderiu pasiųsime tokiu adresu:

"NAUJIENOS", 1739 So. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS, USA.

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 26, 1962

P. VALAVICIŪTĖ

SUMUM SUMARUM

(Dar kelios pastabos dėl "Aidos")

Naujienų 1962 m. balandžio 28 d. (numeryje 101-me) buvo išspausdinta pastaba antrašte "Ištrauka iš lietuviškos ope-ros" dėl operos išniekinimo Dirvos 1961 gruodžio n-ryje 3.

Kadangi daugiau niekas ne-reagavo, tai, nors pavėluotai, šia proga bandysiu iškelti ir ki-tus neobjektyvumo pareiški-mus, kurie, ar tai reklamuojant "Aidos" pastatymus ar juos vertinant, skaudžiai įžeidė savo netaktu ir net pikta ironija as-menis, su visu pasižventimtu dalyvavusius tame reikšminga-me mūsų kultūrinio gyvenimo įvykyje.

Tikrai, ne be reikalo p. Alg-minienė piktinasi šitokia minė-ta "Dirvos" tirada (cituojama iš jos straipsnio "Naujienose"): ... kažkas savo cinizmo per-sunktos dvasios išrūgoms iš-lieti popieriuje surašė dviejų posmų eiliuotą dialogą ir tų žo-džių ryškesniam pavaizdavimui, nupiešė sceną, kur pasiut-bobė, paguldžiusi aslon vyrą, viena ranka prigulusi jį smau-gia už gerklės, o antra, kumšti-mi užsimojusi, smogia į galvą. Ir tokiam "kūrinui" uždėta antraštė "Ištrauka iš lietuviš-kos operos" — net be svetim-ženklių... Pasiteisinimas, kad tai yra humoristika — neišlaiko kritikos, nes visi žinome, kad jeigu kas negalima pasakyti at-virai — pasakoma "juokais".

Taip pat nedaug takto paro-dyta "Draugo" 1962. 4. 14 savo straipsnyje "Veizėkite kokius daro stebūklus", kai linksmu nuotaikingu tonu kalbėdamas apie tai, kur mūsų mecenatai deda pinigus, pabrėžia, kad jie tai daro "Aidai", bet žinoma, "ne Aidai Danutei Stankaitytėi".

Kam toji pastaba? Gal tai juokas, bet...

Tendencingumas bei šališku-mas aiškiai jaučiamas Aidos 1962. 4. 21 d. "Draugo" recen-zijoje "Aidos premjera ir tre-čiašis spektaklis".

Nežinau, kodėl recenzentė skirsto operos solistus į Operos stulpus ir "žvaigždes"! — Žino-ma, kabutėse, ir pradeda ver-tinti nuo Stulpų. Atrodo ne vi-sai logiškai, nes patsai operos pavadinimas — Aida, suponuo-ja vyriausią vaidmenį, vardu Aida, tad ir vertinimas turėjo būti nuo jos pradėtas. Peržvel-gus pradžioje pagrindinius as-menis, kurie sudaro operos dra-matinį turinį, būtų išvengtas ir bereikalingas ironiškas patosas žodyje "žvaigždes", kuris lyg ir netiktų tokiam rmtam mu-zikos kūrinui, kaip Aida, ir taip reikšmingam įvykiui mūsų išsivijos gyvenime.

Autorius straipsnio "Operos Aidos premjera Chicagoje" ("Dirva" 1962. 4. 9), kad ir ne-drąsiai, bet seno pedagogo tonu, kaip jaunutė mokinę pamoko Danutę Stankaitytę "siekti" ... erudicijos, mokyti filosofij-os, tapybos, paįsybos, tobulin-tis vaidybos meno išraiškoje. Danutę Stankaitytę — jau nebe

debutantė, nes jau prieš minėtą Aidos pastatymą buvo daina-vusi ir lietuviškose operse ir pas amerikiečius. Straipsnio autorius, be to, pataria daninin-kei pasimokyti Stanislavskio metodo pas Rūką ir Dikinį.

Tiesa, jis pasako, kad Danu-tė Stankaitytė turi gerą moky-toją, bet kažkodėl nutyli tos mokytojos vardą, lyg būtų vi-siems aišku arba... kažkas slėptina. O ne visi žino, kad tai viena iš žymesnių Lietuvos ope-ras solisčių, savo tyliu rimtu darbu pasiekusi dainavimo me-no viršūnių, kurią amerikiečių muzikos ir dainavimo autorite-tai įvertino ir Amerikos Muzi-kos sąjungos suteikė jai Daina-vimo meno mokytojos di-plomą.

Tai Aliodija Dičiūtė - Trečio-kienė, kuri yra išėjusi Andriaus Oleko-Žilinsko teatrinę studiją, — Žilinsko, kuris buvo betar-piškias Stanislavskio ilgametis mokinys. Taigi pati A. Dičiūtė galėjo tankamai perteikti sa-vo mokinėi vaidybinės žinias ir, be abejonės, yra tai padariusi, taip kad be reikalo patariama vargint Rūką ir Dikinį.

Nors čia ir ne visai vieta leistis į Stanislavskio metodo nagrinėjimą, tačiau minėto straipsnio autorius verčia tai padaryti, nes jo migloti žodžiai to metodo visai nenusako. Iš viso Stanislavskio vardas gan dažnai mūsųose tuščiai links-niuojamas.

Šias eilutes rašančiai teko pačiai girdėti iš K. S. Stanislav-skio lūpų apie operos sudrami-nimą ir dalyvauti tuose jo ban-dymuose "Maskvos Dailės Teat-re" (jame teko išbūti nuo 1915 iki 1920 metų).

Norėdamas sudraminti operą, K. S. Stanislavskis sudarė iš mūsų šios — dainininkų, studij-istų grupę ir pats dirbo su mu-mis tada jaunuoiais (šie ban-dymai yra paminėti jo raštuose). Repetavome Čaikovskio Eugenijų Oneginą ir su Nemiro-vič - Dančenko "M-me Ango" (arba Turgaus Duktė) La Co-que. "Eugenijus Onegin" scenos neišvydo, pasibaigęs generaline repeticija, o "M-me Ango" bu-vo paleista per 2 spektaklius, nes ši opera - operetė lengviau pa-sidavė dramatiniam vaidini-mui. Tų laikų Maskvos žinovai teatralai bei muzikai, kurie ma-tė šiuos bandymus, nutarė operą nebedraminti, o palikti jos dramatinį turinį pačiai mu-zikai, — muzikos efektams, ku-rie priklausytų nuo artisto - dainininko muzikinio įsijauti-mo sugebėjimo. Taigi kalbos apie Stanislavskio metodo tai-kyką operai nėra realios ir nėra pagrįstos gilesniu jo paži-nimu.

Tarp daugelio "Aidos" verti-nimų mūsų spaudoje buvo ir palankesnių, nuosirdesnių atsi-liepiimų, pavyzdžiai, straipsniai Balio Chomskio ir "Aidai Chi-cagoje nutilus", Vyt. Račkaus-ko.

Taip pat labai teigiami buvo

svetintaučių atsiliepimai, kaip našėnis asmuo ar vienetas su-sibūręs ką nors vertingo suku-riams Chicago Tribune, WBBM radijo (2 pranešimai), South Town Economist, South West Herald, Musical Leader, ir Mu-sical Courier.

Stebimasi geru Lietuvos Ope-ros pastatymu ir kuo negailėta nuosirdžių pagyrinų energin-goms ir kultūringoms lietuvių pastangoms.

Kaip keista — svetintaučiai mus giria, gėrėsi mūsų darbu, o mes patys vienas kitą žiauriai plakam, įžeidinėjam įvairiais pašaipos žodžiais, ne kūrybin-gomis, bet paslėpto pykčio kri-tikomis. Jau nebe paslėptis mū-duose, kad menkystos keliamos ir gėrėtis mūsų darbo vaisiais.

Per Margutį gegužio 3 dieną Tėvų žučių religinėj valandlėj, Tėvas Jonas Kubilius, trumpai peržvelgdamas lietuvių ben-druomenių politinę ir kultūrinę veiklą, prisiminė, tarp kitko, reaguojant ir Aidos pastatymų vertinimus. Jis padarė teisingą išvadą, kad mums, lietuviams, stinga susiklausymo, meilės ir pagarbos vieni kitiems, ir jei mes sugebėtumėm suvaldyti pyktį ir neprasmingą kerštą, tai daug visuomeninių nesklan-dumų išnyktų ir galėtume visai gėrėtis mūsų darbo vaisiais.

NAUMĖ LIŪNAITĖ

MIELI LIETUVIAI!

Mes, trys Lietuvos dukros — aš, Naumė ir mano draugės Augė ir Skardė — senai ir ilgai gyvenę, bet neapsenę, buvę išvietintos, ilgai ir plačiai klandoje, pastangomis Nado Rastenio, pasiekėme lietuviškąją Čikagą ir viešime "Naujienose".

Mes norime atvykti į jūsų namučius ir papasakoti jums savo šiuropungus pergyvenimus senovės tremtyje. Iš mūsų suzinosite apie tals laikais esantį Bangpūčio dvarą Baltijos dūgne, malonią Ravinę, geruosius Ar-dėnus, mūsų gimtinę — Zvyrnę, tų laikų Lietuvą ir didingas "Trijų Ro-zių šventės" apeigas.

Mūsų kelionė į Jūsų namučius, buvusi \$5.00, dabar tik \$3.00. Prisiūm-dami ar sumokėdami "Naujienoms", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., leisite mums atvykti ir viešėti pas jus.

Iki mielo pasimatymo,

NAUMĖ LIŪNAITĖ

GEROS DOVANOS NAUJIEMS METAMS

Šios knygos paruošamos dabar "Naujienose" su didelėmis nuolaidomis:

- Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. \$3.00
Kietais viršeliais, vietoje \$4.00 dabar tik \$2.00
Minkštais viršeliais tik \$2.00
Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTūra — ŽIAURUS ŽMONES. \$1.50
Kelionės po Europą išpūdziai. Vietoje \$2.00 dabar tik \$1.50

Galima taip pat užsisakyti paštu, atsiuntus čekį arba money orderį.

NAUJIENOS,

1739 SO. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.

Geriausia dovana kiekviena proga! Lietuvio rašytojo knyga anglų kalba!

32 trumpos apysakaitės, daugiausia iš studentų gyvenimo Lietuvoje.

A KISS IN THE DARK

By J. JASMIN

Translated from the Lithuanian by Milton Stark.

Kaina \$2.00 — įrišta \$3.00.

Siųskite Jūsų užsakymą su pinigais ar čekiu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MAY 26, 1962